

ATHBHREITHNIÚ NEAMHSPLEÁCH AR AN OIDEACHAS I dTUAISCEART ÉIREANN

ANAILÍS AN tSUIRBHÉ

Clár

Cúlra..	1
Freagraí	3
Cuspóir an oideachais..	5
Réimsí ina bhfuil easaontas	5
Réimsí sa bhreis le cur ann..	7
Tráchta euke	10
Dea-chórais	11
Réimsí ina bhfuil easaontas	11
Réimsí sa bhreis le cur ann..	13
Tráchta eile	15
Buanna	17
Laigí	25
Laigí agus buanna..	33
Tosaíochtaí	34
Turás Oideachais	34
Tacaíocht do Scoileanna	45
An chóras ina iomláine	56
Aon chóras amháin	64
Saincheisteanna eile	70
Suirbhé CYP..	71
Cad é an rud is fearr leat faoin scoil?..	71
Cad é an rud is measa faoin scoil?	71
Cad é a d'athrófá faoin scoil?..	72
Rud ar bith eile le rá?	72

Cúlra

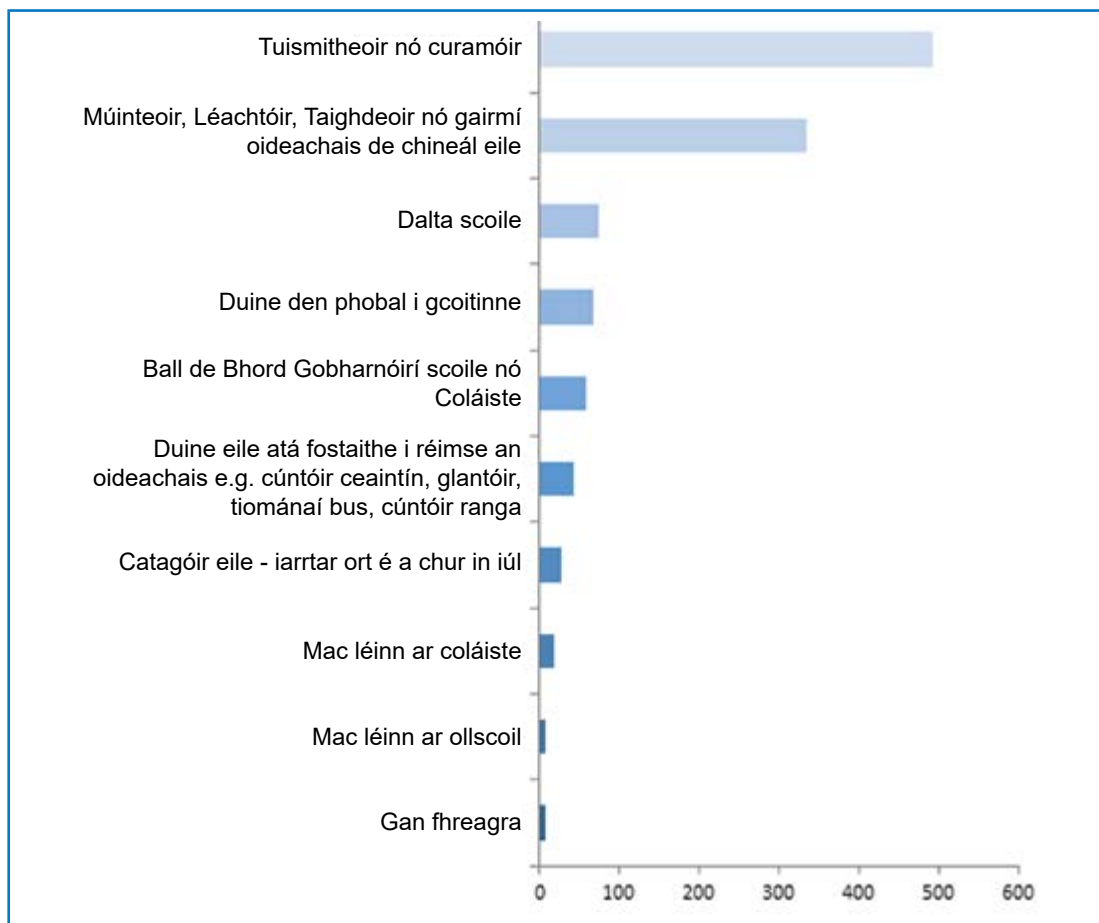
1. An Painéal atá ag tabhairt faoin Athbhreithniú Neamhspleách ar an Oideachas, sheol sé suirbhé ar an 9 Nollaig, arbh fhéidir freagraí a thabhairt dó go dtí an 4 Feabhra 2022. Bhí é mar chuspóir ag an suirbhé dearcthaí tosaigh ar chuspóir an oideachais a bhailiú, ar chóras maith a shainiú, ar na buanna agus na laigí sa chóras oideachais atá ann faoi láthair agus ar na tosaíochtaí don Athbhreithniú. Is é atá i gceist leis an tsuirbhé ná cuidiú le struchtúr a thabhairt do phlean oibre an Phainéil agus cuidiú le smaointeoireacht ar fhís agus ar phríomhréimsí fiosraithe.
2. Bhí an suirbhé ar fáil ar shuíomh gréasáin Athbhreithniú Neamhspleách an Oideachais agus fógraíodh go poiblí é tríd na meáin shóisialta; litreacha agus bileoga chuig scoileanna agus coláistí; comhfhreagras le páirtithe leasmhara oideachais; agus sna meáin áitiúla. I dteannta an phríomhshuirbhé, bhí leagan níos giorra ar fáil a bhí dírithe ar pháistí san aoisghrúpa bunscoile. Bhí suirbhéanna ar fáil i mBéarla agus i nGaeilge.
3. San iomlán, fuarthas **1234** freagra ar an phríomhshuirbhé agus **98** ar an leagan do pháistí.
4. Cumhdaíodh na téamaí seo a leanas sa tsuirbhé
  - a. Cad atá i gceist le hoideachais maith?
  - b. Buanna an oideachais i dTuaisceart Éireann.
  - c. Laigí an oideachais i dTuaisceart Éireann.
  - d. Ceisteanna tosaíochta don Athbhreithniú.
5. I dteannta an tsuirbhé, fuarthas roinnt aighneachtaí scríofa; tá an anailís air sin agus an anailís ar an suirbhé neamhspleách óna chéile. Bhuail an Painéal le páirtithe éagsúla fosta le heolas a dhéanamh dá smaointeoireacht ar na réimsí tosaíochta atá le fiosrú.
6. Tá achoimre ar phríomhthorthaí an tsuirbhé le feiceáil thíos. Códáíodh na freagraí téacsbhunaithe ar na ceisteanna de réir téama le cuidiú leis an anailís. Faightear léargas sna torthaí a bhí fóinteach don Phainéal agus é ag forbairt a chuid smaointeoireachta ar phríomhcheisteanna agus tosaíochtaí,

ach níl aon léiriú ann gur sampla ionadaíoch é seo do Thuaisceart Éireann ina iomláine. Ina theannta sin, go pointe áirithe, ba ghá le roinnt léirmhíthe a chur i bhfeidhm ar chuid de na freagraí.

7. Tá cáilíocht dearbhaithe agus comhairle tugtha ag Príomhstaitisteoir na Roinne Oideachais maidir le hullmhú agus léirmhíniú anailís an tsonraí ón tsuirbhé.

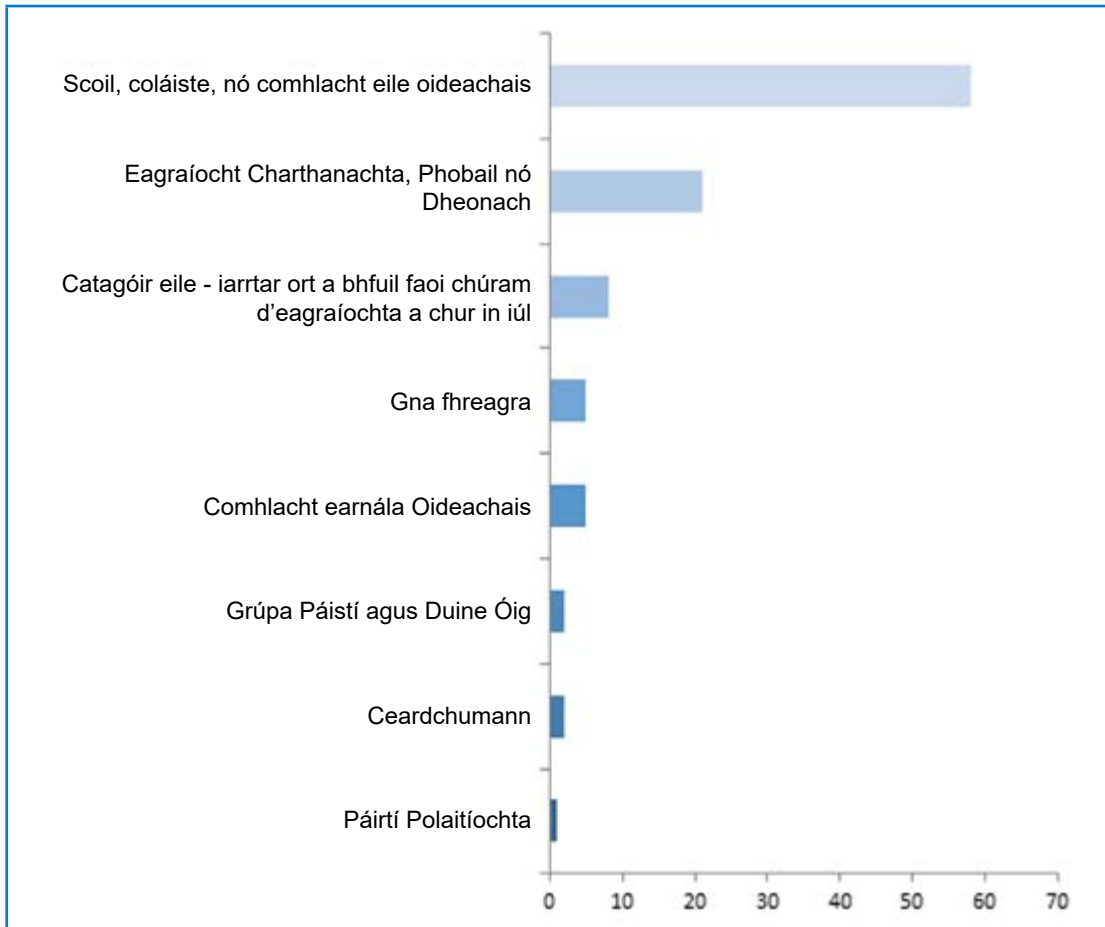
Freagraí

8. Bhí **1234** freagra ar an tsuirbhé (trí cinn i nGaeilge san áireamh), **1132** (91.7%) ó dhaoine aonair agus **102** (8.3%) ar son eagraíochtaí.
9. Bhí catagóirí na ndaoine aonair a thug freagra ar an tsuirbhé, mar seo a leanas.

Rogha	Iomlán	Faoin gcéad
Tuismitheoir nó cúramóir	494	43.6%
Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí loideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)	336	29.7%
Dalta scoile	74	6.5%
Duine den phobal i gcoitinne	67	5.9%
Ball de Bhord Gobharnóirí scoile nó coláiste	58	5.1%
Duine eile atá fostaithe i réimse an oideachais e.g. cúntóir ceaintín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga	43	3.8%
Catagóir eile - iarrtar ort é a chur in iúl	27	2.4%
Mac léinn ar coláiste	19	1.7%
Mac léinn ar ollscoil	7	0.6%
Duine nár fhreagair an cheist faoi cén catagóir ina bhfuil sé/sí	7	0.6%
Iomlán	1132	100%

10. Bhí catagóirí na ndaoine aonair a thug freagra ar an tsuirbhé, mar seo a leanas.

Option	Total	Percent
Scoil, coláiste, nó comhlacht eile oideachais	58	56.9%
Eagraíocht Charthanachta, Phobail nó Dheonach	21	20.6%
Catagóir eile - iarrtar ort a bhfuil faoi chúram d'eagraíochta a chur in iúl	8	7.8%
Daoine gan fhreagra	5	4.9%
Comhlacht earnála Oideachais	5	4.9%
Grúpa Páistí agus Duine Óig	2	2.0%
Ceardchumann	2	2.0%
Páirtí Polaitíochta	1	1.0%
Iomlán	102	100%

11. Níor thoiligh 237 de na freagróirí a dtráchtá a fhoilsiú. Ní fuarthas aon cheann de na tráchtá dá dtagraítear sa tuarascáil sin ó na 237 freagróir seo.

Cuspóir an Oideachais

12. Cuireadh an liosta seo a leanas ar fáil do fhreagróirí mar mholadh i dtaca le cur síos a dhéanamh ar oideachas mhaith.

Mar thoradh ar oideachas maith á fháil acu, ba cheart páistí agus daoine óga a bheith ábalta:

- Lánacmhainneacht a bpearsantachta, a dtallanna agus a gcumas fhisiciúil agus a gcumas meabhraigh a fhorbairt.
- A bhfeasacht mhorálta agus spioradálta a fhorbairt mar aon le scileanna pearsanta, sóisialta agus mothúchána.
- Éirí uailmhianach agus cumasach mar fhoghlaimoír, agus a bheith réidh le foghlaim ar feadh an tsaoil.
- Éirí sláintiúil agus muinteach mar dhuine.
- Éirí eiticiúil agus eolach mar shaoránach de chuid Thuaisceart Éireann agus dendumhain.
- A bheith sásta lánpháirt a ghlacadh sa tsaol agus san obair agus dul i dtáthí ar aon athrú.
- A bheith ag súil le todhchaí níos fearr dá bpobal agus an tsochaí i gcoitinne agus a bpáirt a ghlacadh chun é a bhaint amach.

13. Fiafraíodh de fhreagróirí:

- a. An raibh gnéithe ar bith sa chur síos nár aontaigh siad leo?
- b. An raibh ráitis ar bith ar mhaith leo cur leis an chur síos?
- c. An raibh rud ar bith eile ar mhian leo a rá faoin chur síos seo?

Réimsí ina bhfuil easaontas

14. Léirítear san anailís gur aontaigh 970 freagróir leis an tsainmhíniú a cuireadh ar fáil agus sainithníodh 264 freagra nár aontaigh go sonrach le gné nó gnéithe den sainmhíniú molta.

15. Leis na príomhthéamaí (rudaí neamhbheo iad príomhthéamaí - mar d'úsáid mé a 'leis' agus saorbhriathar) a sainithníodh trí anailís a dhéanamh, cuireadh in iúl gurb é an réimse is mó ina raibh easaontas ná **'A bhfeasacht mhorálta agus spioradálta a fhorbairt mar aon le scileanna pearsanta, sóisialta agus mothúchána.'** Ba é sin an téama is mó a tháinig chun cinn arís is arís eile. Ba mhian le cuid mhór díobh siúd a d'ardaigh an cheist seo go mbainfear an bhéim ar **'feasacht spioradálta'** amach.
16. San iomlán rinneadh 51 trácht ar **'bain feasacht spioradálta amach'**, roinnte de réir mar a leanas:
- 31 trácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - 13 thrácht ó Mhúinteoir
  - 3 thrácht ó Dhuine den Phobal i gcoitinne
  - 3 trácht ó Dhuine éigin eile
  - 1 trácht ó Bhall de Bhoird Gobharnóirí Scoile/Coláiste
17. Ba iad na réimsí eile easaontais a sainithníodh ná an gá le **'deireadh a chur le reiligiún ar scoil'** (11 trácht) agus an gá le **'saincheist na sláinte meabhraí a chur chun cinn / a chur san áireamh'** (6 thrácht).
18. Tá sampla de na freagraí le feiceáil thíos mar áis léirithe.

'Feasacht spioradálta - Ba cheart reiligiún a fhágáil ar lár as an oideachas mar tá scoilt sa phobail mar thoradh.'

Múinteoir

'Is rud é feasacht spioradálta nach ceart a fhorbairt ar scoil. Níl an fheasacht mhorálta chomh hachrannach ach le roinnt cóid Chríostaí seans go gcoinneofaí amach daoine atá difriúil ó thaobh creidimh, inscne agus gnéasachta de.'

Tuismitheoir/Cúramóir

'Creidim nach bhfuil aon ghnó san oideachas do theagasc reiligiúnach seachas comhrá faoi ghlacadh le creidimh agus cúlra daoine agus na creidimh agus na cúlraí sin a mheas.'

Mac léinn sa Choláiste

'I bpointe a haon luaitear a bpearsantacht, a dtallanna agus a gcumais fisiciúla agus meabhraigh, ach sílim go bhfuil sé tábhachtach go luaitear na rudaí sin i bpointe a ceathair fosta. Is focal í sláinte a bhfuil níos mó na brí amháin léi.'

Múinteoir

'Aontaim lena luadh thíos ach sílim go bhfuil sé an-tábhachtach go gcuirtear oiliúint faoi shláinte mheabhrach ar gach páiste agus duine óg atá san oideachas.... is é an chúis a deirim sin ná le dhá bhliain anuas tá daoine óga faoi mhíbhuntáiste de thairbhe na paidéime.'

Comhlacht earnála an Oideachais

Réimsí sa bhreis le cur ann

19. Maidir leis na cásanna inar mian le freagróirí ceisteanna nó pointí nua curtha le sainmhíniú ar chuspóir an oideachais, bhí **543** freagra ann mar mholtaí sonracha faoi choinne sainmhínithe nua.
20. I measc na bpríomhthéamaí a bhí le feiceáil le linn na hanailíse bhí cur chun cinn **teacht aniar** agus **measa**. Ar a bharr sin tharraing freagróirí aird ar an ghá le níos mó béime a chur ar an tsláinte mheabhrach; smaointeoireacht chriticiúil; scileanna saoil, agus feasacht ar an chomhshaol le bheith curtha leis an chuntas.
21. San iomlán rinneadh 38 dtrácht ar **'teach aniar'**, roinnte de réir mar a leanas;
  - a. 19 dtrácht ó Múinteoirí
  - b. 10 dtrácht ó Tuismitheoir/Cúramóir
  - c. 5 thrácht ó Ball de Bhoird Gobharnóirí Scoile/Coláiste
  - d. 3 dhuine gan fhreagra
  - e. 1 Eile
22. San iomlán rinneadh 37 trácht ar **'meas'**, roinnte de réir mar a leanas;
  - a. 15 thrácht ó Tuismitheoirí/Cúramóir

- b. 7 dtrácht ó Múinteoirí
  - c. 5 thrácht ó Ball de Bhoird Gobharnóirí Scoile/Coláiste
  - d. 4 Eile
  - e. 3 thrácht ó Duine den Phobal i gcoitinne
  - f. 3 dhuine gan fhreagra
23. San iomlán rinneadh 20 trácht ar **'sláinte mheabhrach'** roinnte de réir mar a leanas;
- a. 7 dtrácht ó Tuismitheoir/Cúramóir
  - b. 7 dtrácht ó Duine den Phobal i gcoitinne
  - c. 3 thrácht ó Múinteoirí
  - d. 2 thrácht ó Mac léinn sa Choláiste
  - e. 1 trácht ó Ball de Bhoird Gobharnóirí Scoile/Coláiste
24. San iomlán rinneadh 19 dtrácht ar **'smaointeoireacht chriticiúil'**, roinnte de réir mar a leanas;
- a. 10 dtrácht ó Tuismitheoir/Cúramóir
  - b. 4 thrácht ó Múinteoirí
  - c. 2 thrácht ó Ball de Bhord Gobharnóirí Scoile/Coláiste
  - d. 2 thrácht ó Duine den Phobal i gcoitinne
  - e. 1 trácht ó Daltaí Scoile
25. Tá sampla de na freagraí le feiceáil thíos mar áis léirithe.

'Féinmheas agus muinín a fhorbairt agus teacht aniar a thógáil chun dul i ngleic leis an tsaol.'

Tuismitheoir/Cúramóir

‘Éirí ina nduine sláintiúil muiníneach. A bheith sásta lánpháirt a ghlacadh sa tsaol agus san obair agus teacht aniar a fhorbairt le dul i dtáithí ar an domhan a bhíonn de shíor ag athrú. A bheith ag súil le todhchaí níos fearr dá bpobal agus don tsochaí i gcoitinne agus don chruinne agus a bpáirt a ghlacadh chun é a bhaint amach. (‘chun’ seachas ‘le’ le mearbhall faoi ‘glacadh leis’ a sheachaint).’

Múinteoir

‘Tuiscint agus meas a chothú ar an tábhacht atá le héagsúlacht taobh istigh den seomra ranga agus den tsochaí. Cumais éagsúla, cultúir éagsúla, tuairimí éagsúla agus tréithe fisiciúla agus meabhracha de chineálacha éagsúla.’

Ball de Bhord Gobharnóirí scoile nó coláiste

‘Ba cheart do scoileanna freagracht a ghlacadh as sáinte mheabhrach roinnt mhaith mic léinn, mar aon le daoine fásta léannta a dhéanamh a bheas úsáideach sa tsochaí. (‘mic léinn’ san ainmneach tar éis ‘roinnt’ mar gheall ar ‘léinn’ mar cháilitheoir ag teacht tar éis ‘mic’) Ní leor an méid a dhéanann scoileanna le dul i ngleic le ciníochas, seineafóibe, homafóibe, trasfhóibe, etc.’

Dalta scoile

‘Ba cheart do scoileanna daltaí a chur ar an eolas maidir lena sláinte ghnéis, caidrimh dhrochídeacha agus an tábhacht atá le comhthoil. Ba cheart do scoileanna an-bhéim a chur ar chomhairle a thabhairt do dhaoine óga i dtaca le haire a thabhairt dá bhfolláine mheabhrach mar dhaoine fásta san am atá le teacht.’

Mac léinn sa Choláiste

‘Scileanna smaointeoireachta criticiúla a fhorbairt. An cumas a fhorbairt le buiséadú a dhéanamh agus á gcuid airgid a bhainistiú.’

Tuismitheoir/Cúramóir

Tráchtá eile

26. Tugadh deis do fhreagróirí aon eolas breise a chur ar fáil. Fuarthas 255 freagra san iomlán.

27. Go príomha tá na freagraí a ndearnadh anailís orthu ag teacht leis na téamaí sin ar tarraingíodh aird orthu i gceisteanna a cuireadh roimhe, is é sin, an tábhacht atá le feasacht ar shláinte mheabhrach agus feasacht spioradálta a bhaint. I measc na bpríomhthéamaí eile sa réimse seo bhí sainriachtanas oideachais agus an t-ullmhú don tsaol mar dhuine fásta / foghlaim ar feadh an tsaoil.
28. Tá sampla de na freagraí le feiceáil thíos mar áis léirithe.

‘Níor cheart aon bhaint a bheith ag feasacht spioradálta san oideachas foirmiúil. Más mian le tuismitheoirí go bhfaighidh a gcuid páistí teagasc reiligiúnach ba cheart an teagasc sin a bheith ar fáil taobh amuigh den scoil nó i ndiaidh ghnáthuaireanta na scoile. Níl fonn ar bith orm mo chuid páistí a bheith ag foghlaim faoi náire na bPreispitéireach ná ciontacht na gCaitliceach.’

Tuismitheoir/Cúramóir

‘Ní mór tuilleadh airde a bheith ar shláinte mheabhrach na ndaltaí go háirithe le linn tréimhse na scrúduithe.’

Dalta scoile

‘Is ró-mhinic nach mór do mhic léinn a bhfuil sainriachtanais oideachais acu (SRO) fanacht sula gcuirtear i bhfeidhm idirghabhálacha nó cuidiú ag an leibhéal cuí.’

Duine eile atá fostaithe i réimse an oideachais
e.g. cúntóir ceaintín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga

‘B’fhéidir go gcuirfí focail bhreise isteach i dtaca le scileanna a fheabhsú agus freagracht a ghlacadh as foghlaim ar feadh an tsaoil. Tá gnéithe den mhuinín tábhachtach anseo i dTuaisceart Éireann mar tá daoine ar bhuail mé leo inár sochaí nach bhfuil féinmhuinín acu.’

Múinteoir

‘Páistí ar páistí cliste iad, tá siad faoi mhíbhuntáiste toisc nach bhfaigheann siad an tacaíocht bhreise atá de dhíth orthu i scoileanna - mar nach bhfuil múinteoirí ar an eolas faoin dóigh le páistí a bhfuil disléicse orthu a shainaithint.’

Tuismitheoir/Cúramóir

Dea-Chórais

29. Cuireadh an liosta seo a leanas ar fáil do fhreagróirí mar mholadh i dtaca le cur síos a dhéanamh ar dhea-chórais le haghaidh oideachas, oiliúint agus tacaíocht a chur ar fáil do pháistí agus daoine óga i dTuaisceart Éireann:
- Úsáid éifeachtúil éifeachtach a bhaint as acmhainní.
  - Comhionannas deise a chur chun cinn.
  - Caidrimh mhaithe pobail a chur chun cinn.
  - Meas ar fhéiniúlacht, éagsúlacht agus aontacht sa phobal a chur chun cinn.
  - Meas a léiriú ar fhéiniúlacht chultúrtha, teanga agus luachanna páistí agus ag a dteaghlaigh.
  - Gach rud is féidir a dhéanamh ionas gur féidir le páistí oideachas a fháil de réir rogha na dtuismitheoirí / an duine óig.
  - Riachtanais an gheilleagair agus fostóirí i dTuaisceart Éireann agus níos faide ar shiúl a chomhlíonadh.
  - Muintir agus iontaoibh mhuintir Thuaisceart Éireann a fháil.
30. Fiafraíodh de na freagróirí:
- a. An raibh gnéithe ar bith sa chur síos nár aontaigh siad leo?
  - b. An raibh ráitis ar bith ann ar mhaith leo cur leis an chuntas?
  - c. An raibh rud ar bith eile ar mhian leo a rá faoin chur síos seo?

Réimsí ina bhfuil easaontas

31. Ach anailís a dhéanamh léiríodh gur aontaigh **951** freagróirí leis an sainmhíniú a cuireadh ar fáil agus sainaithníodh **283** freagra nár aontaigh go sonrach le gné nó gnéithe den sainmhíniú molta.
32. Leis na príomhthéamaí a sainaithníodh ach anailís a dhéanamh, cuireadh in iúl gurbh iad na réimsí is mó ina bhfuil easaontas ná **rogha tuismitheoirí, riachtanais an gheilleagair, chomhionannas deise agus úsáid acmhainní.**

33. San iomlán rinneadh 28 dtrácht ar “geilleagar” nó “riachtanais an gheilleagair”, roinnte de réir mar a leanas:
- a. 9 dtrácht ó Mhúinteoir
  - b. 6 thrácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - c. 3 thrácht ó Bhall de Bhord Gobharnóirí scoile nó Coláiste
  - d. 3 thrácht ó Dhuine den Phobal i gcoitinne
  - e. Duine gan fhreagra
  - f. 3 thrácht ó Dhuine éigin eile
  - g. 1 trácht ó Mhac léinn sa Choláist
34. San iomlán rinneadh 27 dtrácht ar ‘rogha tuismitheoirí’, roinnte de réir mar a leanas:
- a. 13 thrácht ó Mhúinteoirí
  - b. 6 thrácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - c. 3 thrácht ó Dhuine éigin eile
  - d. 2 thrácht ó Dhuine den Phobal i gcoitinne
  - e. 2 thrácht ó Dhuine den Phobal i gcoitinne
  - f. 1 trácht ó Bhall de Bhord Gobharnóirí scoile nó Coláiste
35. San iomlán rinneadh 10 dtrácht ar ‘chomhionannas deise’, roinnte de réir mar a leanas:
- a. 4 thrácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - b. 5 thrácht ó Mhúinteoir
  - c. 1 trácht ó Dhaltaí Scoile
36. San iomlán rinneadh 9 dtrácht ar ‘úsáid acmhainní’, roinnte de réir mar a leanas:
- a. 3 thrácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - b. 2 thrácht ó Mhac léinn sa Choláiste

- c. 2 thrácht ó Mhúinteoir
  - d. 1 thrácht ó Dhuine éigin eile
  - e. 1 thrácht ó Dhuine éigin eile atá fostaithe san oideachas
37. Tá sampla de na freagraí le feiceáil thíos mar áis léirithe.

<p><i>‘Cé gur rud riachtanach é an comhionannas deise, níor cheart, mar thoradh air sin, deis a bhaint de pháistí éirimiúla ó thaobh na hacadúlachta de freastal ar scoileanna amhail scoileanna gramadaí.’</i></p> <p style="text-align: right;">Tuismitheoir/Cúramóir</p>
<p><i>‘Níor cheart do thuismitheoirí an rogha a dhéanamh, seans go mbeadh tuairim acu, ach ní cheart tionchar a bheith acu ar rogha páiste.’</i></p> <p style="text-align: right;">Dalta scoile</p>
<p><i>‘Tuigim an réasúnaíocht ach ní aontóinn gur cheart riachtanais an gheilleagair agus fostóirí a bheith curtha san áireamh mar thosaíocht. Seans go dtabharfaí tús áite gan choinne dó sin in ionad na ngnéithe tábhachtacha eile den fhoghlaim agus den fhorbairt.’</i></p> <p style="text-align: right;">Ball de Bhord Gobharnóirí Scoile nó Coláiste</p>
<p><i>‘Tá mé míshuaimhneach faoin chiall taobh thiar de “úsáid éifeachtach éifeachtúil acmhainní”. Más ionann é sin agus blocanna sé seachtaine d’idirghabhálacha nach dtéann i ngleic le riachtanais an duine óig nó critéir dhochta á húsáid le dearbhú cén duine a fhaigheann an t-aire”, ní aontaím. Is é atá de dhíth orainn ná idirghabháil a oibríonn a chur i bhfeidhm. Ní fhaigheann muid meas ná iontaoibh.... Ní mór iad a thuilleamh.’</i></p> <p style="text-align: right;">Múinteoir</p>

Réimsí sa bhreis le cur ann

38. Maidir leis na cásanna inar mian le freagróirí ceisteanna nó pointí nua curtha leis an chuntas ar an oideachas, bhí 365 freagra mar mholtaí sonracha do shainmhínithe nua.

39. I measc na bpríomhthéamaí a sainithníodh le linn na hanailíse bhí cur chun cinn **measa**, an tábhacht atá le **hacmhainní** agus an gá le smaoineamh ar **an imeascadh**.
40. San iomlán rinneadh 21 trácht ar **'meas'**, roinnte de réir mar a leanas:
- 8 dtrácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - 6 thrácht ó Mhúinteoir
  - 2 gan fhreagra
  - 2 trácht ó Dhuine éigin eile
  - 1 trácht ó Bhall de Bhoird Gobharnóirí Scoile/Coláiste
  - 1 trácht ó Dhuine éigin eile atá Fostaithe san Oideachas
  - 1 trácht ó Mhac léinn sa Choláiste
41. San iomlán rinneadh 18 dtrácht ar **'acmhainní'**, roinnte de réir mar a leanas:
- 13 thrácht ó Mhúinteoir
  - 3 thrácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - 2 thrácht ó Bhall de Bhoird Gobharnóirí Scoile/Coláiste
42. San iomlán rinneadh 16 thrácht ar **'imeascadh'**, roinnte de réir mar a leanas:
- 6 thrácht ó Thuismitheoir/Cúramóir
  - 4 thrácht ó Mhúinteoir
  - 3 gan fhreagra
  - 1 trácht ó Bhall de Bhoird Gobharnóirí Scoile/Coláiste
  - 1 trácht ó Duine den Phobal i gcoitinne
  - 1 Eile

43. Tá sampla de na freagraí le feiceáil thíos mar áis léirithe.

Bíodh meas agat ar fhéiniúlacht agus chultúir daoine eile agus foghlaim fúthu.'

Duine éigin eile atá Fostaithe san Oideachas

'Ba cheart dó riachtanas aonair gach páiste a chomhlíonadh agus tacú leo mar is cheart; ach úsáid a bhaint as modhanna agus acmhainní atá fóirsteanach dá stíl foghlama.'

Tuismitheoir/Cúramóir

'Oideachas a chur ar gach páiste sa seomra ranga céanna gach lá beag beann ar chreideamh / easpa creidimh etc.'

Múinteoir

Tráchtá eile

44. Tugadh deis do fhreagróirí aon eolas breise a chur ar fáil. Fuarthas 220 freagra san iomlán.
45. Go príomha bhí na freagraí a ndearnadh anailís orthu ag teacht leis na téamaí sin ar tarraingíodh aird orthu i gceisteanna a cuireadh roimhe, mar atá, an tábhacht atá le **meas**, **éagsúlacht** agus **maoiniú**.
46. Tá sampla de na freagraí le feiceáil thíos mar áis léirithe.

'Ní mór an fhoclaíocht ar dhea-chaidrimh agus ar éagsúlacht a leathnú le léiriú gurb ann do pháistí a bhfuil SRO acu agus a gcuid riachtanais agus na bpáistí sin a shonrú agus na constaicí atá roimh ár bpáistí a bhfuil SRO acu sin i dtaca le comhionannas deise agus ionchuimsiú ina bpobal - lena samhlaítear ar scoil agus ar oideachas i dTuaisceart Éireann.'

Eagraíocht Carthanachta, Phobail nó Dheonach

'Is iomaí ciall mhíchuí atá tar éis teacht ar fhocail amhail "meas", "éagsúlacht", "féiniúlacht" agus "comhionannas" agus/nó ionchais daoine a bheith bunaithe orthu siúd. Fad is atá muid ag iarraidh fíorluachanna a spreagadh seachas luachanna bréagacha rachaidh sé sin chun sochair do na páistí.'

Tuismitheoir/Cúramóir

'Níl na hardchritéir réalaíoch le rochtain a thabhairt do mhúinteoirí rochtain ar an tacaíocht sheachtrach do páistí. Tá iarmhairt dhochrach ag teacht ar ár bpáistí de bharr líon mór na ndaltaí i ranganna agus de dheasca thearcmhaoiniú na scoileanna.'

Múinteoir

"Comhionannas deise" - le blianta fada anois tá mo pháistí ag freastal ar scoil a fhaigheann i bhfad níos lú maoinithe ná scoileanna den mhéid chéanna i gceantair eile e.g. Béal Feirste. Is neamhchothrom í an fhoirmle mhaoinithe atá ann faoi láthair. Na páistí siúd a n-íocann a dtuismitheoirí cáin, tá sé tuillte acu go gcaitear leo chomh cothrom agus a chaitear le páistí nach n-íocann a dtuismitheoirí cáin.

Tuismitheoir/Cúramóir

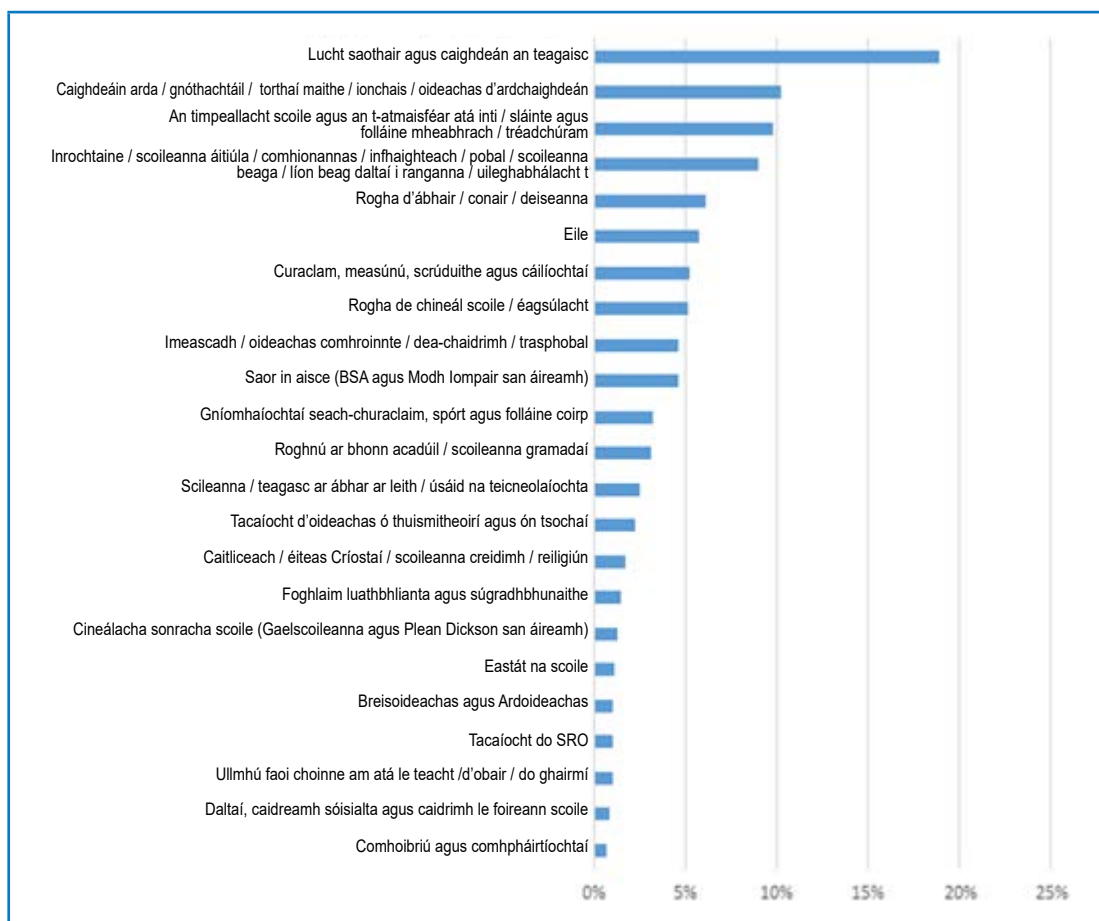
Buanna

Achoimre agus cur chuige

47. Iarradh ar fhreagróirí smaoineamh ar cad iad na trí rud is fearr a shamhlaíonn siad faoin oideachas i dTuaisceart Éireann sa lá atá inniu ann. Chomhlánaigh gach duine de na 1,234 freagróir an chuid seo den tsuirbhé; bíodh sin mar atá, rinneadh roinnt freagraí a thairbhíodh mar “N/B” (rud nár bhain le ábhar). Bhí roinnt bheag freagraí, mar a tharlaíonn, ar cháintí ar an chóras reatha iad. San iomlán, bhí 2,791 freagra bailí ann.
48. Rinneadh plé agus anailís ar na freagraí. Le cuidiú leis an anailís agus leis an chainníochtú, sannadh cóid do na freagraí, cóid a raibh baint acu leis an phríomhphointe / príomhcheist a sainithníodh. Dá thairbhí sin bhíodh ábalta sraith téamaí a tháinig chun cinn arís is arís eile a shainithint agus an méid tacaíochta do gach bua a thomhas.
49. Úsáideadh breis agus 300 cód aonair le linn na chéad anailíse. Cuireadh i ngrúpaí iad de réir 23 théama mar a leanas:
  - a. Roghnú ar bhonn acadúil / scoileanna gramadaí;
  - b. Inrochtaine / scoileanna áitiúla / comhionannas / infhaighteacht / pobal / scoileanna beaga / líon beag daltaí i ranganna / uileghabhálacht;
  - c. Caitliceach / éiteas Críostaí / scoileanna creidimh / reiligiún;
  - d. Rogha de chineál scoile / éagsúlacht;
  - e. Rogha d’ábhair / conair / deiseanna;
  - f. Comhoibriú agus comhpháirtíochtaí;
  - g. Curaclam, measúnú, scrúduithe agus cáilíochtaí;
  - h. Foghlaim luathbhlianta agus súgradhbhunaithe;
  - i. Gníomhaíochtaí seach-churaclaim, spórt agus folláine coirp;
  - j. Saor in aisce (Béilí Scoile agus Modh Iompair Saor in aisce san áireamh);
  - k. Breisoideachas agus Ardoideachas;
  - l. Caighdeán arda / gnóthachtáil / torthaí maithe / ionchais / oideachas d’ardchaighdeán;
  - m. Imeachadh / oideachas comhroinnte / dea-chaidrimh / trasphobal;
  - n. Eile (breis agus 80 fothéamaí lena n-áirítear acmhainní teagaisc, nuálaíocht, luachanna agus sruthú);

- o. Tacaíocht ó thuismitheoirí agus ón tsochaí. (ar mhaithe le cothromaíochta d'úsáid mé an réamhfhocal;
  - p. Ullmhú faoi choinne am atá le teacht /d'obair / do ghairmí;
  - q. Daltaí, caidreamh sóisialta agus caidrimh le foireann scoile;
  - r. An timpeallacht scoile agus an t-atmaisféar atá inti / sláinte agus folláine mheabhrach / tréadchúram;
  - s. Eastát an scoile;
  - t. Scileanna / teagasc ar ábhar ar leith / úsáid na teicneolaíochta;
  - u. Cineálacha sonracha scoile (Gaelscoileanna agus Plean Dickson san áireamh);
  - v. Tacaíocht do SRO;
  - w. Lucht saothair agus caighdeán an teagaisc.
50. Léiríonn na figiúir thíos an tacaíocht a tugadh do gach ceann de na téamaí a sainaitníodh.

Figiúr 7 Na Buanna a shainaithin na freagróirí

Príomhbhuanna

51. Léirítear thíos na chéad chúig bhua i measc na bhfreagróirí, agus rogha sleachta a bhaineann leo.

Lucht saothair agus cáighdeán an teagaisc (18.8%):

<i>“Tá ardchaighdeán teagaisc ann i gcoitinne, rud atá soiléir i bhfianaise na dtorthaí atá bainte amach ag na daltaí.”</i>	Tuismitheoir nó cúramóir
<i>“Na gairmithe oideachais (múinteoirí, CR) a bhfuil fíospéis acu in oideachais agus i bhfolláine mo pháiste.”</i>	Tuismitheoir nó cúramóir
<i>“Cáighdeán teagaisc agus foghlama ag teacht ó ghairmí atá cáilithe go maith.”</i>	Scoil, coláiste, nó comhlacht oideachais eile

Caighdeáin arda / gnóthachtáil / torthaí maithe / Ionchais / oideachas d’ardcháighdeán (10.2%):

<i>“I dTuaisceart Éireann bíonn ár ndaltaí scoile in uachtar go seasta ag leibhéal GCSE agus leibhéal A sa RA.”</i>	Tuismitheoir nó cúramóir
<i>“Gnóthachtáil ard acadúla.”</i>	Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)
<i>“Meas mór ar fud an RA.”</i>	Duine den phobal i gcoitinne

An timpeallacht scoile agus an t-atmaisféar inti / sláinte agus folláine mheabhrach/ tréadchúram (9.8%):

“Tréadchúram daltaí. Mar scoil, tá ár ndícheall á dhéanamh againn riachtanais mhothúchána, choirp agus oideachais ár ndaltaí ar fad a chomhlíonadh ach aithne mhaith a chur orthu, ar a dteaghlaiigh agus ar a gcomthéacsanna. Is amhlaidh an t-éiteas sin leis an fhoireann ar fad, beag beann ar a ról. Is mór ár ngean agus ár ndáimh.”

Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

“Is timpeallacht shlán shábháilte an t-estát scoile inar féidir le páistí foghlaim agus a bheith le chéile.”

Duine eile atá fostaithe i réimse an oideachais e.g. cúntóir ceaintín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga

“Fáil ar sheirbhísí comhairleoirachta.”

Mac léinn sa choláiste

Inrochtaine / scoileanna áitiúla / comhionannas / infhaighteacht / pobal / scoileanna beaga / líon beag daltaí i ranganna / uileghabhálacht (7.1%):

“Pobail láidre ar mian leo oibriú leis an oideachas a fheabhsú.”

Comhlacht neamhrannach poiblí

“Rochtain forleathan ar scoileanna d’ardchaighdeán.”

Ball de Bhord Gobharnóirí scoile nó coláiste

“Tá an tOideachas ar fheabhas mar atá sé, mar is iomaí scoil a bhfuil ag éirí go maith leo, scoileanna beaga tuaithe san áireamh. Is tábhachtach fós scoileanna beaga áitiúla dá bpobal áitiúil” (one local community each)

Tuismitheoir nó cúramóir

Rogha ábhar / conairí / deiseanna (6.1%):

“Tá raon leathan ábhar ar fáil faoin chreatlach teidlíochta lena gceadaítear mic léinn rogha a bheith acu agus iad ag roghnú ábhar dá gcuid staidéir ar GCSE agus ar GCE.”

Scoil, coláiste, nó comhlacht oideachais eile

“Na deiseanna a bhíonn á dtabhairt do dhaltáí - i réimse acadúil agus taobh amuigh den tseomra ranga - ag scoileanna agus foireann a bhíonn de shíor ag déanamh i bhfad níos mó ná a ndualgas féin.”

Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile
(e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

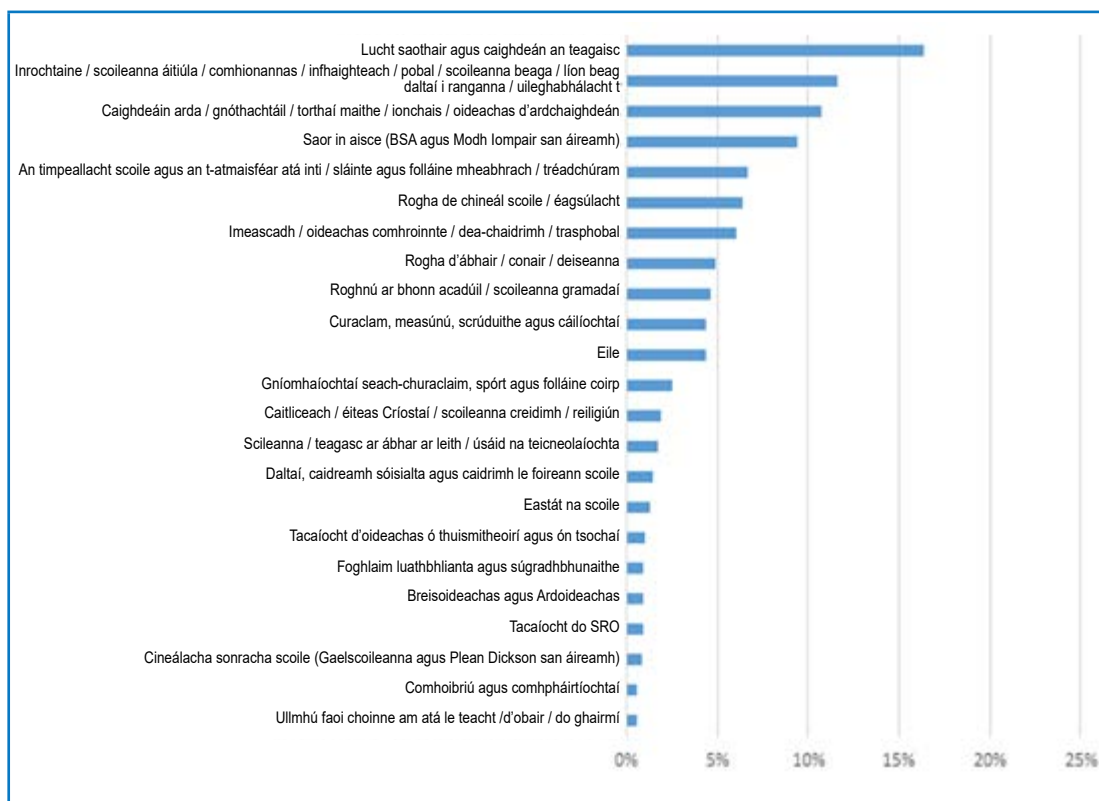
“Eagsúlacht i réimsí staidéir, d’ábhair agus de chúrsaí etc.”

Dalta scoile

Anailís de réir freagróra

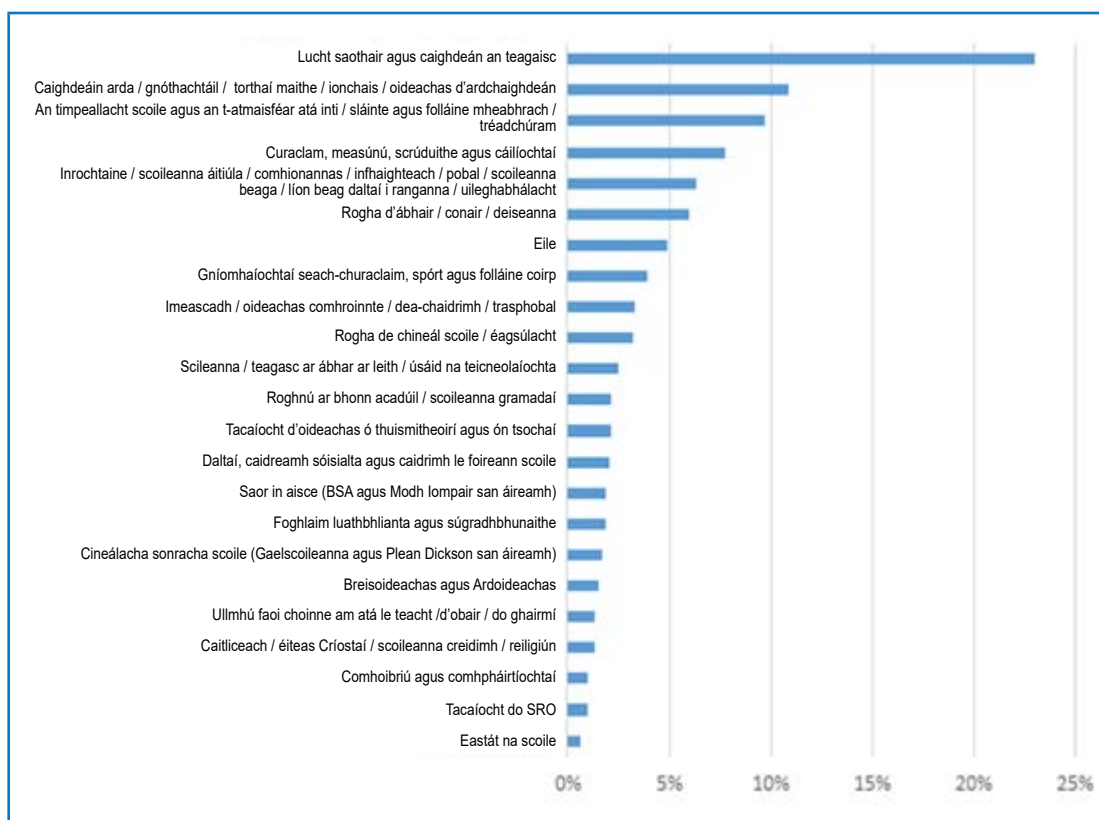
52. I measc **Tuismitheoirí nó cúramóirí**, ba iad na téamaí seo a leanas a bhailigh an tacaíocht ba mhó (in ord):
1. Lucht saothair agus caighdeán an teagaisc (16.3%)
  2. Inrochtaine / scoileanna áitiúla / comhionannas / infhaighteach / pobal / scoileanna beaga / líon beag daltaí i ranganna / uileghabhálacht (11.6%)
  3. Caighdeán arda / gnóthachtáil / torthaí maithe / ionchais / oideachas d'ardchaighdeán; (10.7%)
  4. An timpeallacht scoile agus an t-atmaisféar atá inti / sláinte agus folláine mheabhrach / tréadchúram (9.4%)
  5. Saor in aisce (BSA agus Modh lompair san áireamh) (6.7%)
53. Léirítear san fhiigiúr thíos, an dóigh ar roinneadh na freagraí ó Thuismitheoirí nó cúramóirí.

Figiúr 8 Na Buanna a shainnithin na Tuismitheoirí / cúramóirí

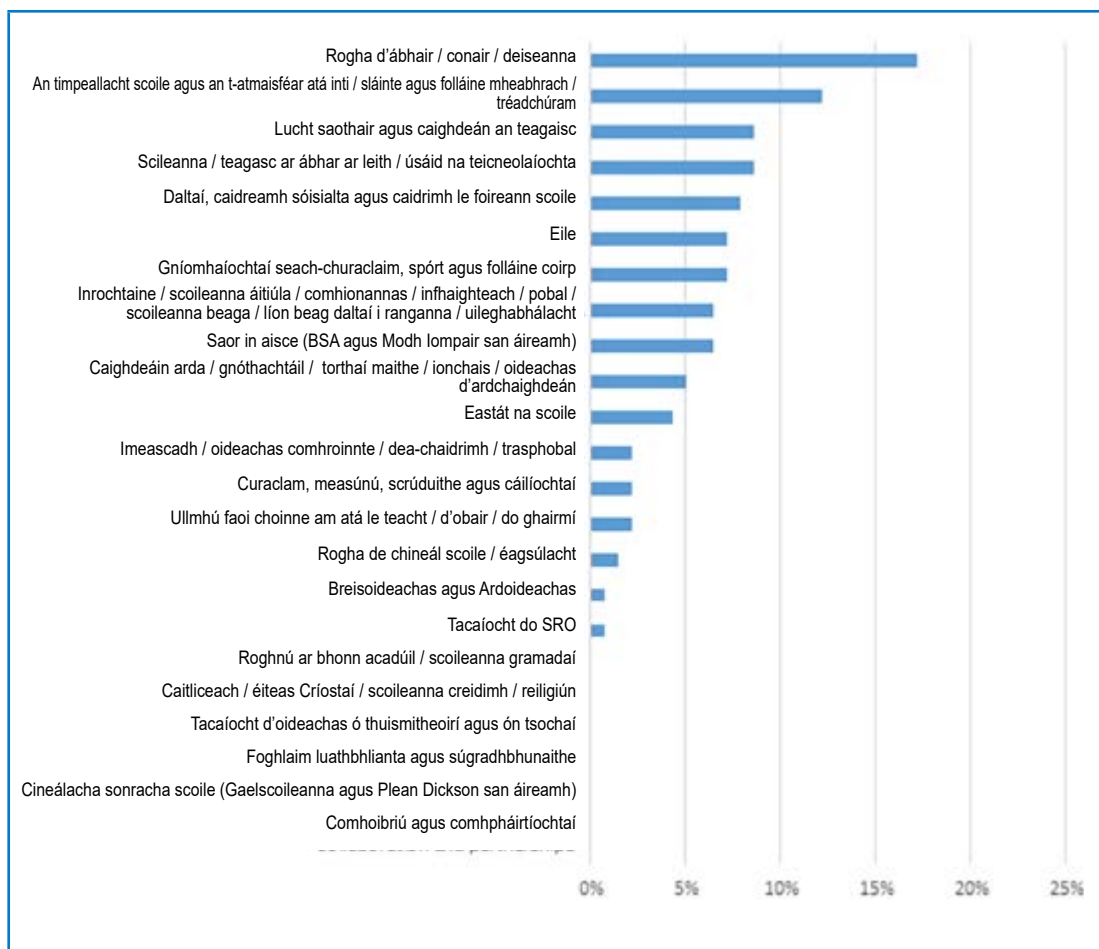
54. Thuairiscigh an grúpa freagróirí **Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile** (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.) an méid seo a leanas mar na buanna is fearr den chóras oideachais atá ann faoi láthair:
1. Lucht saothair agus caighdeán an teagaisc (22.9%)
  2. Caighdeán arda / gnóthachtáil / torthaí maithe / ionchais / oideachas d'ardchaighdeán
  3. An timpeallacht scoile agus an t-atmaisféar atá inti / sláinte agus folláine mheabhrach / tréadchúram (9.7%)
  4. Curaclam, measúnú, scrúduithe agus cáilíochtaí (7.8%)
  5. Inrochtaine / scoileanna áitiúla / comhionannas / infhaighteacht / pobal / scoileanna beaga / líon beag daltaí i ranganna / uileghabhálacht (6.3%)
55. Léirítear san fhiigiúr thíos, an dóigh ar roinneadh na freagraí ón fho-thacar seo de fhreagróirí.

Figiúr 9 Na buanna a shainaitheann Múinteoirí, léachtóirí, taighdeoirí nó gairmithe oideachais de chineálacha eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

56. Is iad na rudaí seo a leanas a léirigh **Daltaí scoile** mar phríomhbhuanna an chórais oideachais:
1. Rogha na n-ábhar / conairí / deiseanna (17.1%)
  2. An timpeallacht scoile agus an t-atmaisféar atá inti / sláinte agus folláine mheabhrach / tréadchúram (12.1%)
  3. Lucht saothair agus caighdeán an teagaisc (8.6%)
  4. Scileanna / teagasc ar ábhar ar leith / úsáid na teicneolaíochta
  5. Daltaí, caidreamh sóisialta agus caidrimh le foireann (7.9%).
57. Léirítear go grafach san fhiigiúr thíos freagraí ó na daltaí.

Figiúr 10 Na buanna a shainaithean Daltaí

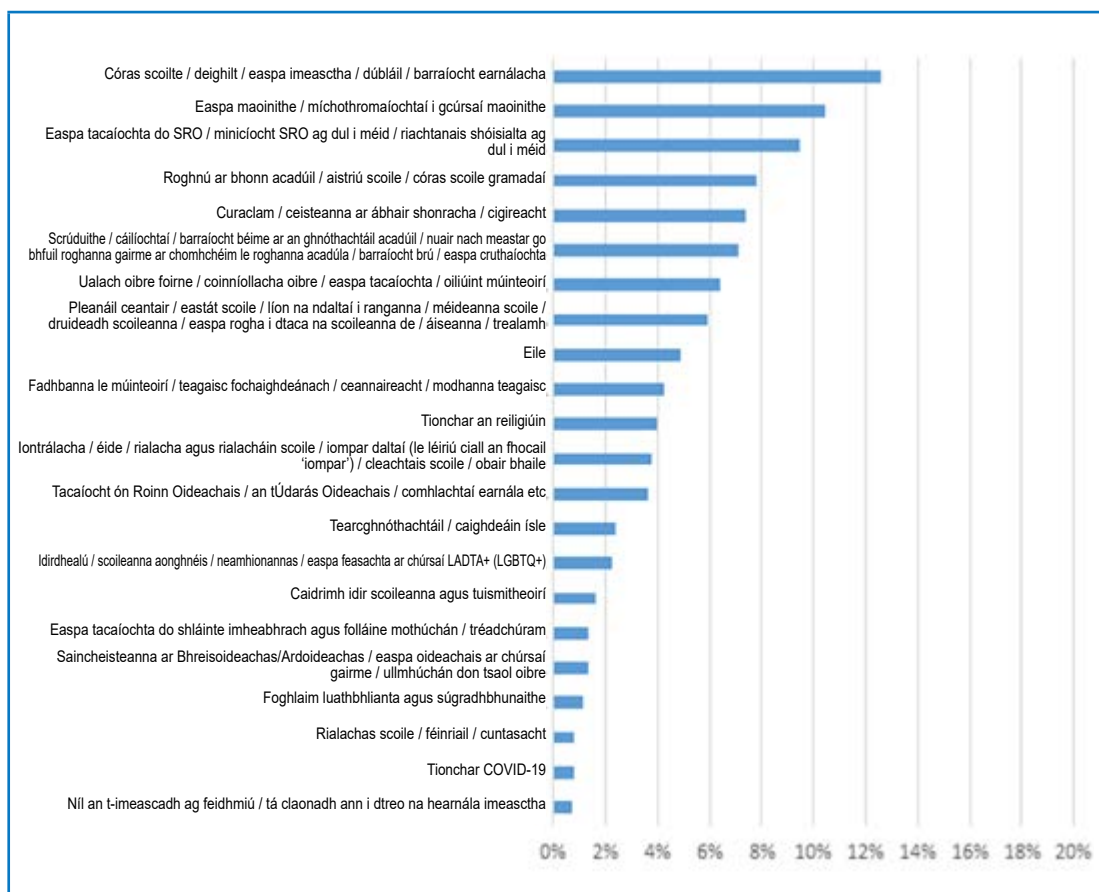

Laigí

58. Iarradh ar fhreagróirí smaoineamh ar cad iad na trí rud is laige a shamhlaíonn siad le hoideachas i dTuaisceart Éireann sa lá atá inniu ann. San iomlán, bhí 3,325 freagra ann.
59. Mar a bhí roimhe seo, rinneadh plé agus anailís ar na freagraí. Chun an anailís agus cainníochtú a dhéanamh sannadh cóid do fhreagraí, cóid a raibh baint acu leis an phríomhphointe / príomhcheist a sainaitníodh. Dá thairbhe sin, bhíothas ábalta sraith téamaí a tháinig chun cinn arís is arís eile a shainaithint agus an méid tacaíochta do gach bua a thomhas. Cuireadh na freagraí i ngrúpaí de réir na bpríomhthéamaí seo a leanas:
- Roghnú ar bhonn acadúil / aistriú scoile / córas scoile gramadaí;
  - Iontrálacha / éide / rialacha agus rialacháin scoile / iompar daltaí (le léiriú ciall an fhocail ‘iompar’) / cleachtais scoile / obair bhaile;
  - Pleanáil ceantair / eastát scoile / líon na ndaltaí i ranganna / méideanna scoile / druideadh scoileanna / easpa rogha i dtaca na scoileanna de / áiseanna / trealamh;
  - Curaclam / sainceisteanna d’ábhair sonracha / cigireacht;
  - Idirdhealú / scoileanna aonghnéis / / neamhionannas / easpa feasachta ar chúrsaí LADTA+ (LGBTQ+);
  - Córas scoilte / deighilt / easpa imeasctha / dúbláil / barraíocht earnálacha;
  - Oideachas na luathbhlianta / foghlaim shúgradhbhunaithe / aois tosaithe na scoile;
  - Scrúduithe / cáilíochtaí / barraíocht béime ar an ghnóthachtáil acadúil / nuair nach meastar go bhfuil roghanna gairme ar chomhchéim le roghanna acadúla; / barraíocht brú / easpa cruthaíochta;
  - Saincheisteanna ar Bhreisoideachas/Ardoideachas / easpa oideachais ar chúrsaí gairme / ullmhúchán don tsaol oibre;
  - Tionchar COVID-19;
  - Tionchar reiligiúin;
  - Níl an t-imeascadh ag feidhmiú / tá claonadh ann i dtreo na hearnála imeasctha;
  - Fadhbanna le múinteoirí / teagaisc fochaighdeánach / ceannaireacht / modhanna teagaisc;
  - Easpa maoinithe / míchothromaíochtaí i gcúrsaí maoinithe;

- o. Easpa tacaíochta do shláinte imheabhrach agus folláine mothúchán / tréadchúram;
  - p. Easpa tacaíochta do SRO / minicíocht SRO ag dul i méid / riachtanais shóisialta ag dul i méid;
  - q. Eile (90 fothéama lena n-áirítear neamhréireachtaí idir scoileanna; Gaeloideachas; seanchleachtas; iomaíocht; easpa indibhidiúlachais);
  - r. Caidrimh idir scoileanna agus tuismitheoirí;
  - s. Rialachas scoile / féinriail / cuntasacht;
  - t. Ualach oibre foirne / coinníollacha oibre / easpa tacaíochta / oiliúint múinteoirí;
  - u. Tacaíocht ón Roinn Oideachais / an tÚdarás Oideachais / comhlachtaí earnála etc.;
  - v. Tearcghnóthachtáil / caighdeán ísle.
60. Léirítear san fhiigiúr thíos an tacaíocht a tugadh do gach ceann de na príomhthéamaí.

Figiúr 11 Na laigí a shainaithear na freagróirí

Príomhlaigí

61. Luaite thíos, tá na chéad chúig laige i measc na bhfreagróirí, agus rogha sleachta a bhaineann leo, tá siad luaite thíos.

- Córás scoilte / deighilt / easpa imeasctha / dúbláil / barraíocht earnálacha (12.6%):

“Tá sé scoilte agus ilroinnte agus tá barraíocht comhlachtaí riaracháin agus tacaíochta ann/intí.”

Ball de Bhord Gobharnóirí scoile nó coláiste

“Cuireadh oideachas ar fhormhór na bpáistí i scoil inarb as reiligiún amháin formhór mór na mac léinn.”

Tuismitheoir nó cúramóir

“Easpa scoileanna imeasctha. Is é breis agus 70% den phobal atá den tuairim gur cheart oideachas a chur ar pháistí i dteannta a chéile. Chomh maith leis sin, de réir mar is amhlaidh leis na scoileanna uilig i dTuaisceart Éireann, tá éiteas Chríostaí ag gach scoil imeasctha, rud a chiallaíonn nach bhfreastalaítear orthu siúd ó chúlraí neamh-Chríostaí (lena n-áirítear an 27% den dhaonra a deir go bhfuil siad neamhreiligiúnach).”

Duine eile atá fostaithe i réimse an oideachais
e.g. cúntóir ceaintín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga

- Easpa maoinithe / míchothromaíochtaí i gcúrsaí maoinithe (10.4%):

“Maoiniú - ní leor an t-airgead a tugadh agus is minic a bhíonn an t-airgead á úsáid sna háiteanna míchearta. Ní mór tuilleadh airgid a chur isteach i SRO - go háirithe le cuidiú 1:1 a chur ar fáil do gach UILE pháiste a bhfuil gá acu léi dá n-uaireanta scoile AR FAD. Ba cheart béilí scoile a chur ar fáil saor in aisce do chách sa bhunoideachas agus sa mheánoideachas. Tuilleadh múinteoirí de dhíth.”

Grúpa do pháistí agus daoine óga

“Mar thuismitheoir, creidim nach leor an maoiniú idir earnálacha scoile i dTuaisceart Éireann; ní bhíonn de shíor dóthain maoinithe á thabhairt don earnáil rialaithe. Tá an comhionannas deise á shéanadh ar na páistí seo.”

Tuismitheoir nó cúramóir

“Níl an dóthain maoinithe a thabhairt do roinnt scoileanna ina bhfuil líon níos lú páistí a bhfuil béilí scoile saor in aisce á dtabhairt dóibh. Ní mór athbhreithniú a dhéanamh ar an fhoirmle a úsáidtear le buiséid scoile a thabhairt amach.”

Ball de scoil nó de Bhord Gobharnóirí coláiste

- Easpa tacaíochta do SRO / minicíocht SRO ag dul i méid / riachtanais shóisialta ag dul i méid (9.4%):

“Tá sé de nós againn fanacht rófhada sula gcuireann muid straitéisí i bhfeidhm le haghaidh foghlaimoirí a bhfuil disléicse orthu. Cuirtear in iúl i dtaighde nua gur fearr an ráta ratha do pháistí a bhfuil disléicse orthu más luaithe a chuireann muid idirghabhálacha i bhfeidhm. Tá mé ag teagasc a oiread sin páiste atá buailte ag disléicse agus nach bhfuil diagnóis déanta orthu luath go leor; nach raibh an saineolas faighte acu le lántairbhe a bhaint as a n-eispéireas foghlama. Dúnann siad isteach ina n-intinn féin, cailleann siad suim, agus mothaíonn siad tréigthe.”

Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

“Sa réimse ardoideachais ní leor an freastal a bhítear á dhéanamh ar riachtanais daoine óga a bhfuil riachtanais speisialta acu.”

Duine eile atá fostaithe i réimse an oideachais e.g. cúntóir ceaintín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga

“Ní bhíonn páistí a bhfuil SRO acu, amhail páistí a bhfuil disléicse acu á n-aithint go luath. Is cúis náire é nach féidir ach le roinnt páistí i ngach scoil tacaíocht síceolaíochta oideachais a fháil le haghaidh measúnaithe, diagnóise agus idirghabhála. Moilleanna fada suas le dhá bhliain ar mheasúnú agus moilleanna eile fós ar idirghabháil.. Rud fíorthábhachtach is ea aird a thabhairt go luath ar aithint agus ar idirghabháil dá mbeadh an páiste le lántairbhe a bhaint as an tsaol. Neamhaird a thabhairt don fhianaise is fearr atá ar fáil.”

Tuismitheoir nó cúramóir

- Roghnú ar bhonn acadúil / aistriú scoile / córas scoile gramadaí (7.8%):

“Má roghnaítear páistí ag aois 11 bíonn drochthionchar ar ár sochaí i dtaca lenár gcumas le líonra scoileanna a fhorbairt ina bhfuil oideachas atá fóirsteanach do riachtanais an gheilleagair agus na bhfostóirí sa 21 aois.”

Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

“Is léir go bhfuil córas aicmeach ann nuair a amharctar ar an chóras aistrithe mímhóralta - is léir go dtacaíonn sé le teaghlach mheánaicmeacha agus leo siúd arb acmhainn dóibh teagasc príobháideach a fháil fá choinne na scrúduithe aistrithe.”

Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

“De bharr an roghnú ar bhonn acadúil, scartar na páistí ag 11 bhliain d’aois de réir a gcumas i dtrial de chineál áirithe. Is iomaí impleachtaí atá leis sin.”

Tuismitheoir nó cúramóir

- Curaclam / ceisteanna ar ábhair shonracha / cigireacht (7.4%):

“An curaclam reatha, níl sé fóirsteanach don fheidhm a thuilleadh. An t-eolas agus na heispéireas atá de dhíth le bheith páirteach sa lucht saothair áitiúil/geilleagar, níl siad ag na daltaí. Tá maolú suntasach/baint amach iomlán déanta ar an eolaíocht le blianta beaga anuas”

Tuismitheoir nó cúramóir

“Tá curaclam ollmhór le cumhdach, rud a fhágann go bhfuil brú ar mhúinteoirí “am a fháil le haghaidh nithe a dhingeadh isteach” agus dá thairbhe sin níl an t-am ann díriú ar scileanna tábhachtacha amhail an léitheoireacht, an litriú, na scileanna mata.”

Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

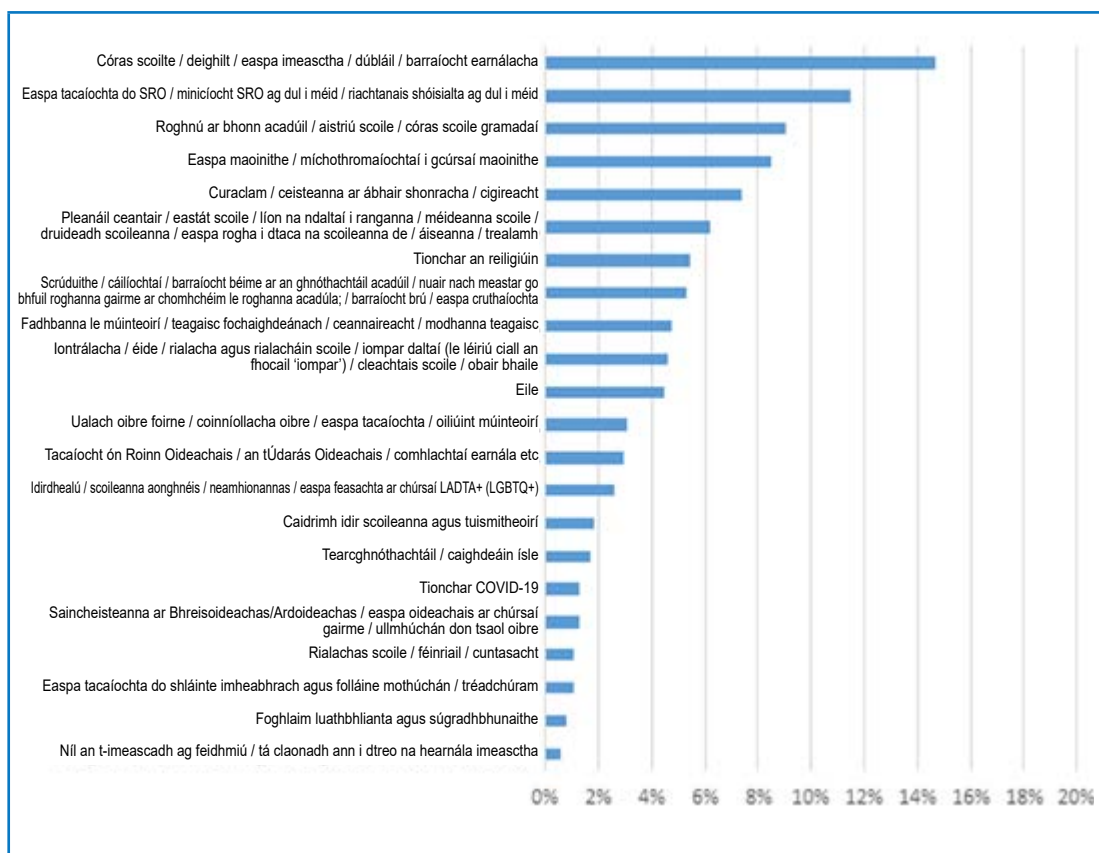
“Sna sonraíochtaí/sa churaclam níl imeachtaí comhaimseartha ná imeachtaí a bhaineann leis an tsochaí san áireamh.”

Dalta scoile

Anailís de réir freagróra

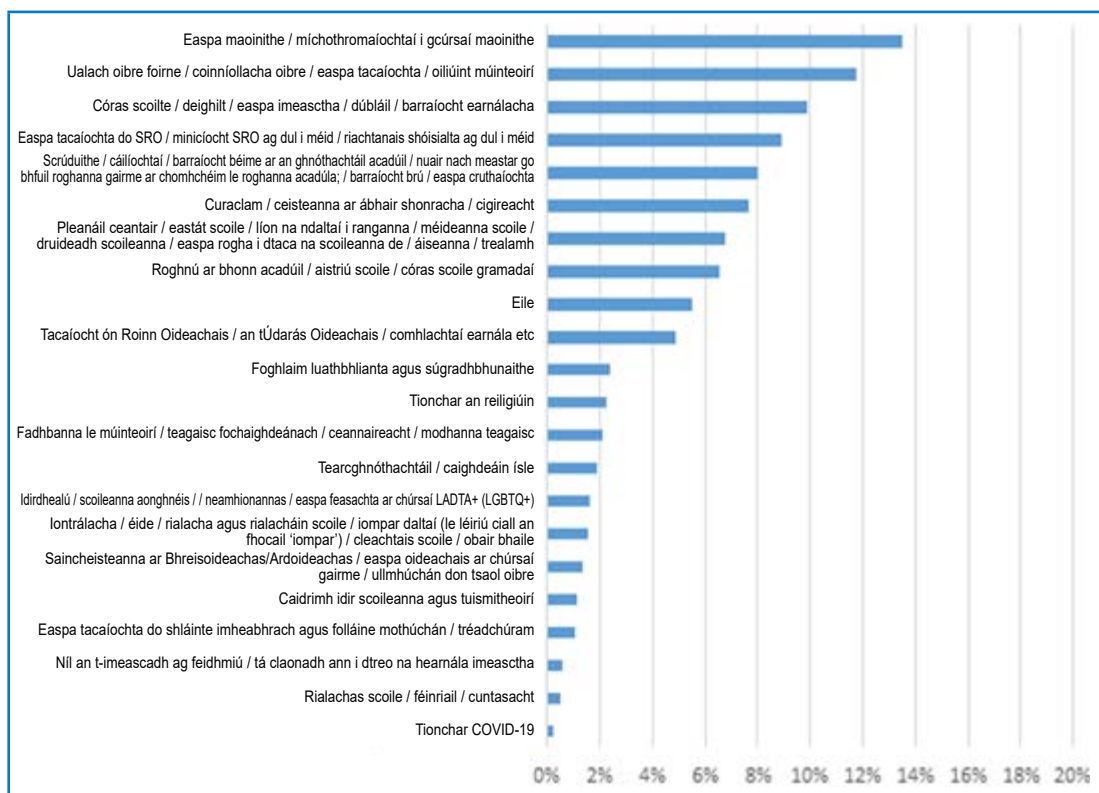
62. I measc **Tuismitheoirí nó cúramóirí**, ba iad na téamaí seo a leanas a bhailigh an tacaíocht ba mhó (in ord):
1. Córas scoilte / deighilt / easpa imeasctha / dúbláil / barraíocht eamálacha (14.7%)
  2. Easpa tacaíochta do SRO / minicíocht SRO ag dul i méid / riachtanais shóisialta ag dul i méid (11.5%)
  3. Roghnú ar bhonn acadúil / aistriú / córas scoile gramadaí (9.1%)
  4. Easpa maoinithe / míchothromaíochtaí i gcúrsaí maoinithe (8.5%)
  5. Curaclam / ceisteanna ar ábhair shonracha / cigireacht (7.4)
63. Léirítear san fhiigiúr thíos, an dóigh ar roinneadh na freagraí ó Thuismitheoirí nó cúramóirí.

Figiúr 12 Na laigí a shainaitheann Tuismitheoirí nó cúramóirí

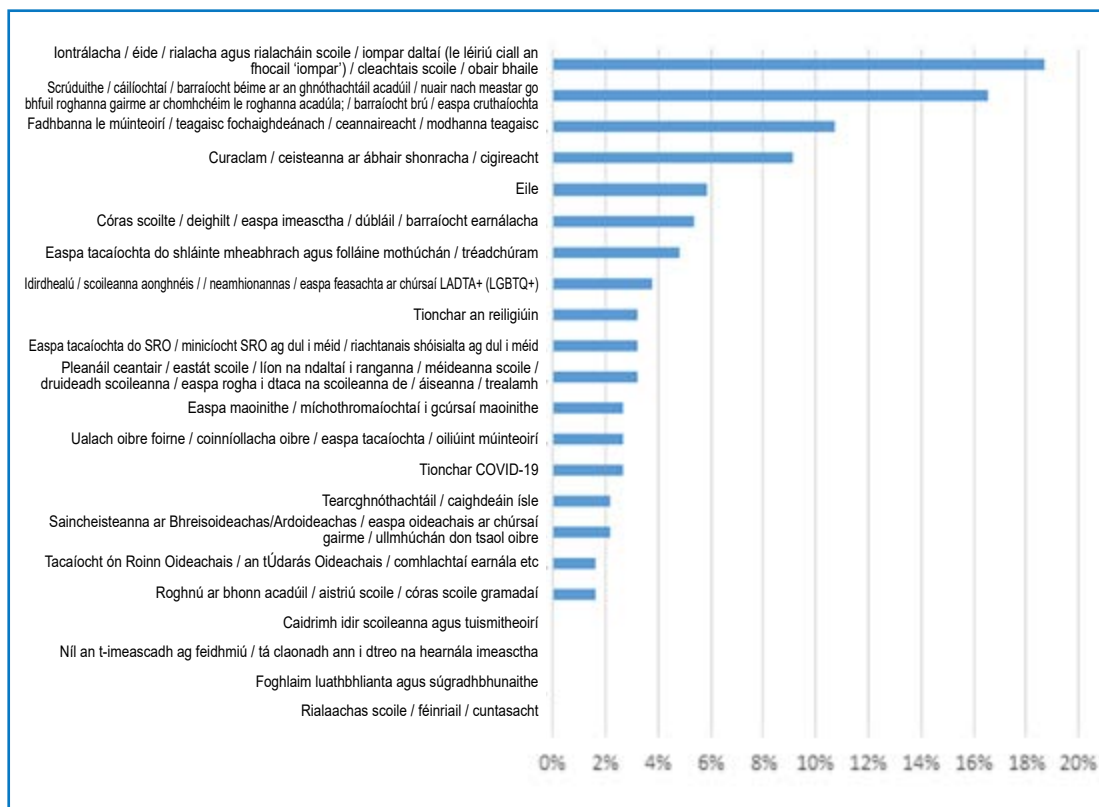
64. Thuairiscigh an grúpa freagróirí **Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile** (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.) an méid seo a leanas mar na laigí is mó den chóras oideachais atá ann faoi láthair:
1. Easpa maoinithe / míchothromaíochtaí i gcúrsaí maoinithe; (13.5%)
  2. Ualach oibre foirne / coinníollacha oibre / easpa tacaíochta / oiliúint múinteoirí (11.7%)
  3. Córas scoilte / deighilt / easpa imeasctha / dúbláil / barraíocht earnálacha; (9.9%):
  4. Easpa tacaíochta do SRO / minicíocht SRO ag dul i méid / riachtanais an tsochaí ag dul i méid (8.9%)
  5. Scrúduithe / cáilíochtaí / barraíocht béime ar ghnóthachtáil acadúil / nuair nach meastar go bhfuil roghanna gairme ar chomhchéim le roghanna acadúla / barraíocht brú / easpa cruthaitheachta (8.0)
65. San fhigiúr thíos, léirítear an dóigh ar roinneadh na freagraí ón fho-thacar seo de fhreagróirí.

Figiúr 13 Na laigí a shainaithin Múinteoirí, léachtóirí, taighdeoirí nó gairmithe oideachais de chineálacha eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

66. Is iad na rudaí seo a leanas a léirigh **Daltaí scoile** mar phríomhbhuanna an chórais oideachais:
1. Iontrálacha / éide / rialacha agus rialacháin scoile / iompar daltaí (le léiriú ciall an fhocail ‘iompar’) / cleachtais scoile / obair bhaile (18.7%)
  2. Scrúduithe / cáilíochtaí / barraíocht béime ar gnóthachtáil acadúil / nuair nach meastar go bhfuil roghanna gairme ar chomhchéim le roghanna acadúla / (had to bring in a word ‘roghanna’ here - academic on its own means nothing) / barraíocht brú / easpa cruthaitheachta (16.6)
  3. Deacrachtaí le mhúinteoirí / drochtheagasc / ceannaireacht / modhanna teagaisc (10.7%)
  4. Curaclam / ceisteanna ar ábhair sonracha / cigireacht (9.1)
  5. Eile (5.9%)
67. Léiríodh freagraí daltaí go grafach san fhiigiúr thíos.

Figiúr 14 Laigí a shainaithin daltaí Scoile

Buanna agus Laigí

68. Ba cheart a thabhairt faoi deara gur sainaithníodh roinnt réimsí ar buanna agus laigí araon iad. Ina measc siúd, tá sláinte agus folláine mheabhrach agus tréadchúram; scoileanna beaga; curaclam; agus roghnú ar bhonn acadúil.

Tosaíochtaí

69. Iarradh ar na freagróirí smaoineamh a dhéanamh ar na rudaí a shíleann siad ar cheart don Phainéal tús áite a thabhairt dóibh mar chuid dá athbhreithniú ar an oideachas. Rinneadh an mhír seo a fhoroinnt i mír faoi cheisteanna a bhaineann **le turas oideachais páistí agus daoine óga**, mír faoi cheisteanna a bhaineann leis an **tacaíocht a chuirtear ar fáil do scoileanna agus do thimpeallachtaí**, agus mír faoi cheisteanna a bhaineann **leis an chóras ina iomláine**. Bhí sé seo ag teacht leis na téarmaí tagartha don Athbhreithniú agus na ceisteanna a liostaíodh le haghaidh plé, bhí siad ag teacht a bheag nó a mhór leis na téarmaí tagartha.

Turás Oideachais

70. Iarradh ar fhreagróirí 3 cheist ar a laghad a thiceáil ó liosta a leagadh síos. Bhí cead ag na freagróirí ceisteanna eile a chur in iúl. Bhí **1234** freagra ann.

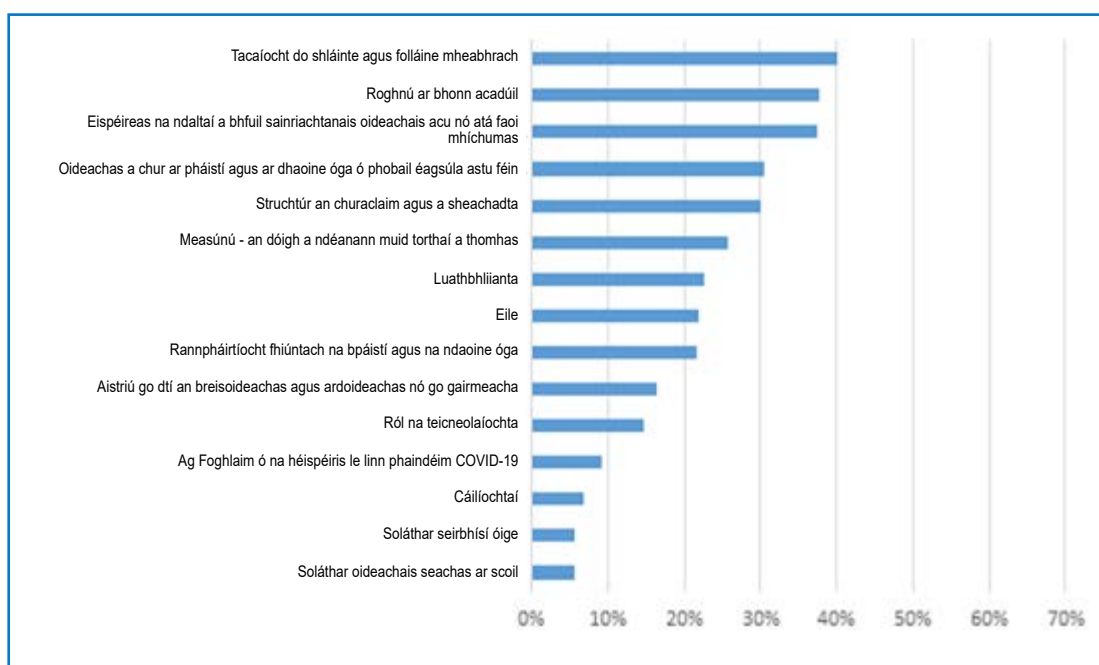
Rogha	Iomlán	Faoin gcéad
Tacaíocht do shláinte agus folláine mheabrach	484	39.2%
Eispéireas na ndaltaí a bhfuil sainriachtanais oideachais acu nó atá faoi mhíchumas	450	36.5%
Roghnú ar bhonn acadúil	442	35.8%
Struchtúr an churaclaim agus a sheachadta	397	32.2%
Measúnú - an dóigh a ndéanann muid torthaí a thomhas	374	30.3%
Oideachas a chur ar pháistí agus ar dhaoine óga ó phobail éagsúla astu féin	350	28.4%
Luathbhlianta	298	24.1%
Saincheisteanna eile nár liostaíodh - sonraigh le do thoil (50 focal ar a mhéad)	269	21.8%
Rannpháirtíocht fhiúntach na bpáistí agus na ndaoine óga	218	17.7%
Aistriú go dtí an breisoideachas agus ardoideachas nó go gairmeacha	196	15.9%
Ról na teicneolaíochta	177	14.3%
Ag foghlaim ó na heispéiris le linn phaindéim COVID-19	114	9.2%
Cáilíochtaí	97	7.9%
Soláthar seirbhísí óige	67	5.4%
Soláthar oideachais seachas ar scoil (EOTAS)	64	5.2%
Iomlán	3997	

71. Sa tábla thuas cuirtear in iúl an céatadán de fhreagróirí a rinne roghnú ar leith, mar sin de, rachaidh an t-iomlán thar 100%. Roghnaigh roinnt freagróirí níos mó na trí rogha.
72. Ba iad na trí cheist is mó ar cuireadh béim orthu:
- Tacaíocht do shláinte agus folláine mheabhrach (39.2%)
  - Eispéireas na ndaltaí a bhfuil sainriachtanais oideachais acu nó atá faoi mhíchumas (36.5%)
  - Roghnú ar bhonn acadúil (35.8%)

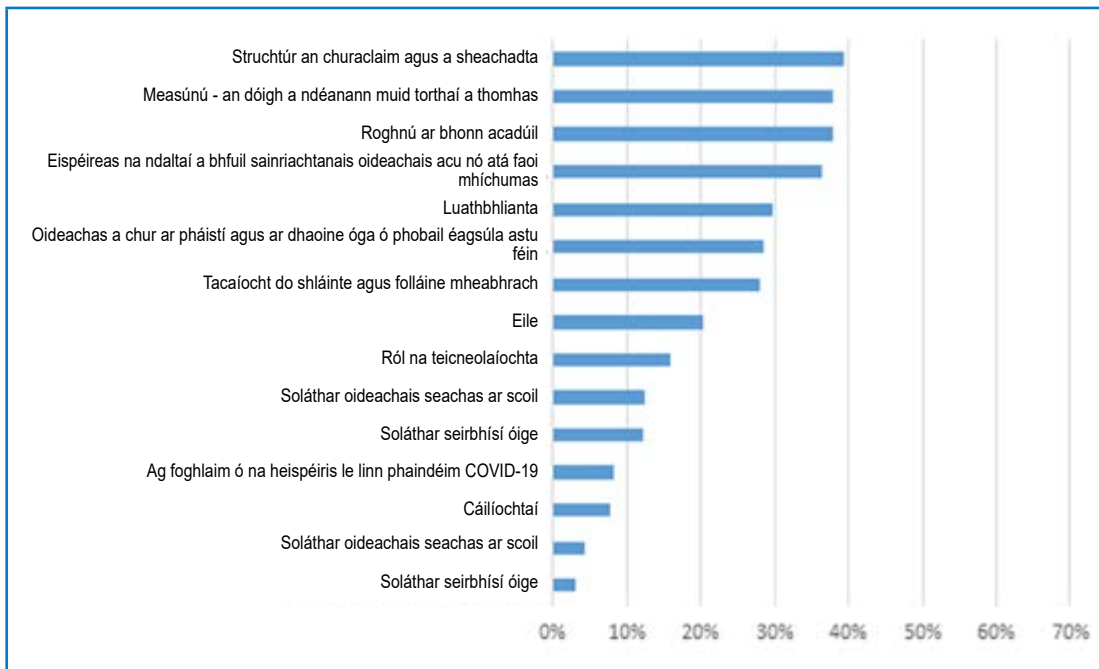
Freagraí de réir catagóir freagróra

73. Léirítear sna graif thíos an cion coibhneasta a bhaineann le gach roghnúchán a rinne na catagóirí éagsúla de fhreagróirí. Ní dhearna grúpaí freagróirí ina raibh níos lú na deich bhfreagra a chur san áireamh.

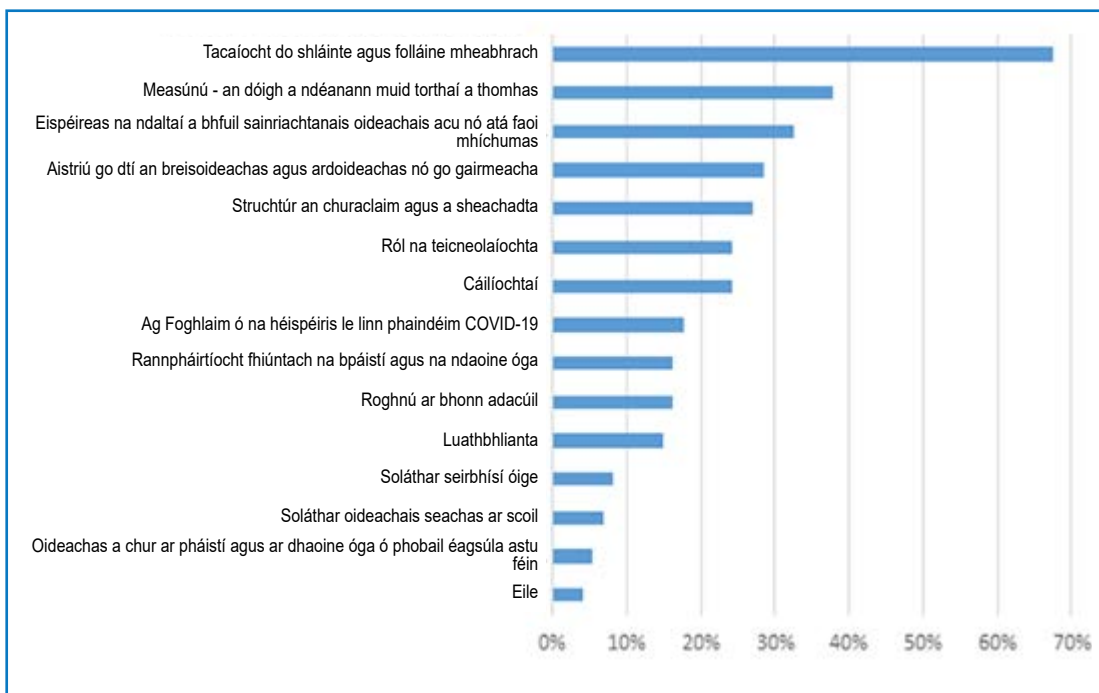
Figiúr 15 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Tuismitheoirí** nó **cúramóirí** (n=494)

Figiúr 16 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Múinteoirí, léachtóirí, taighdeoirí nó gairmithe oideachais de chineálacha eile** (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.) (n=336)

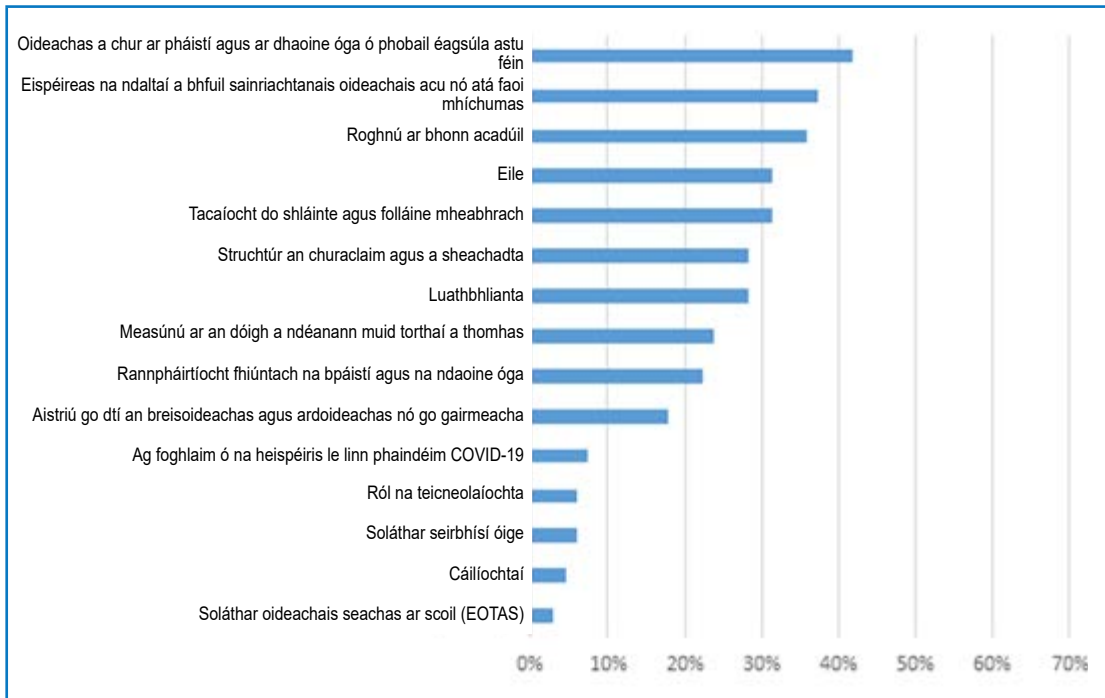

Figiúr 17 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Daltaí scoile** (n=74)

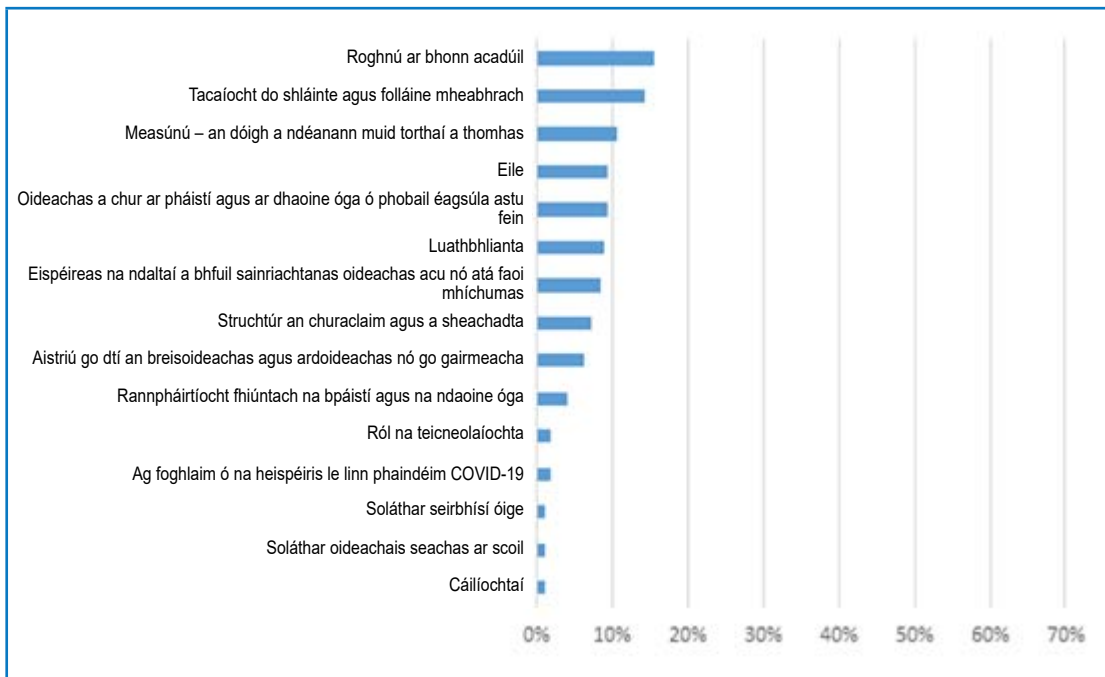

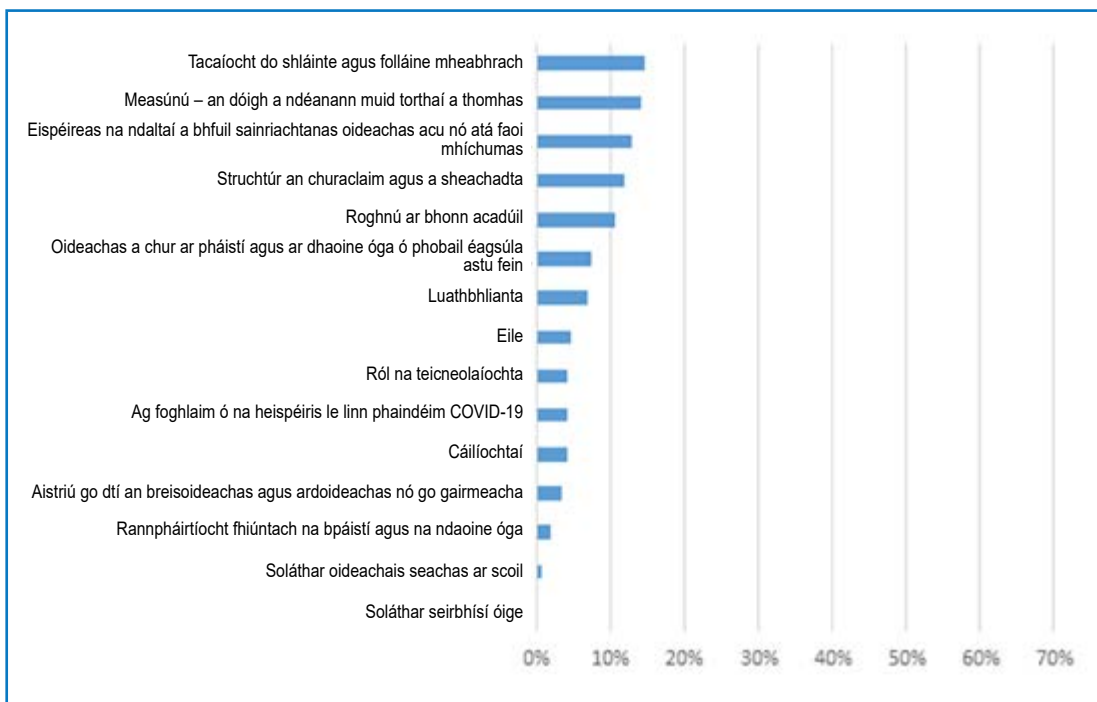
Figiúr 18 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Baill den phobal i gcoitinne** (n=67)

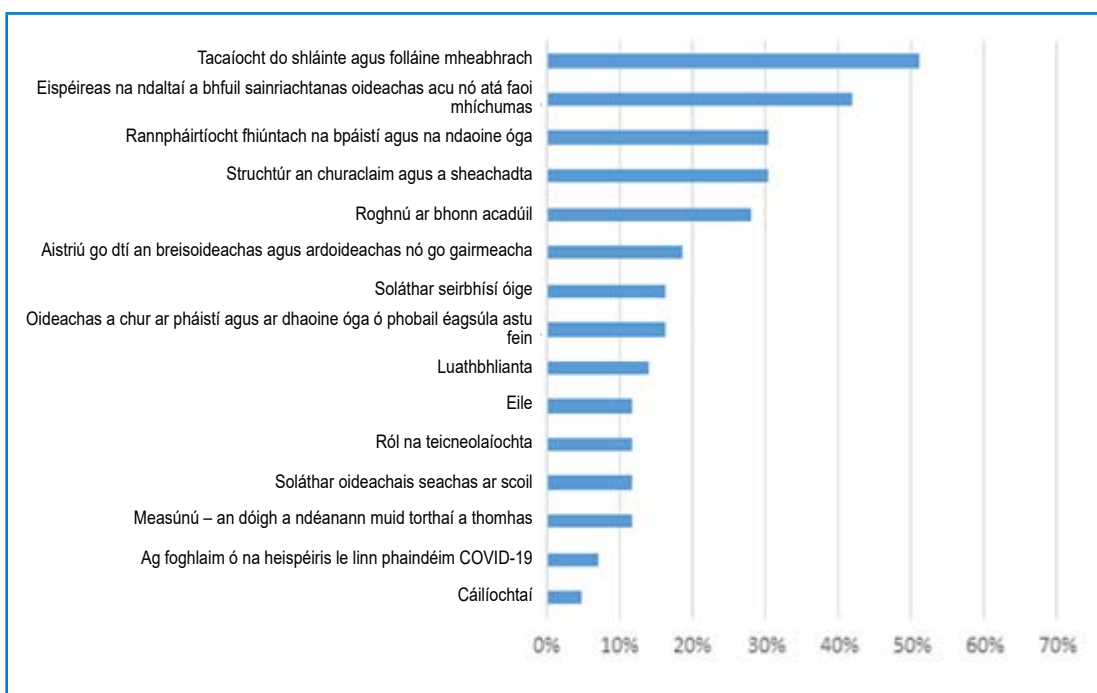
Figiúr 19 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Baill de scoil nó de Bhord Gobharnóirí coláiste** (n=58)

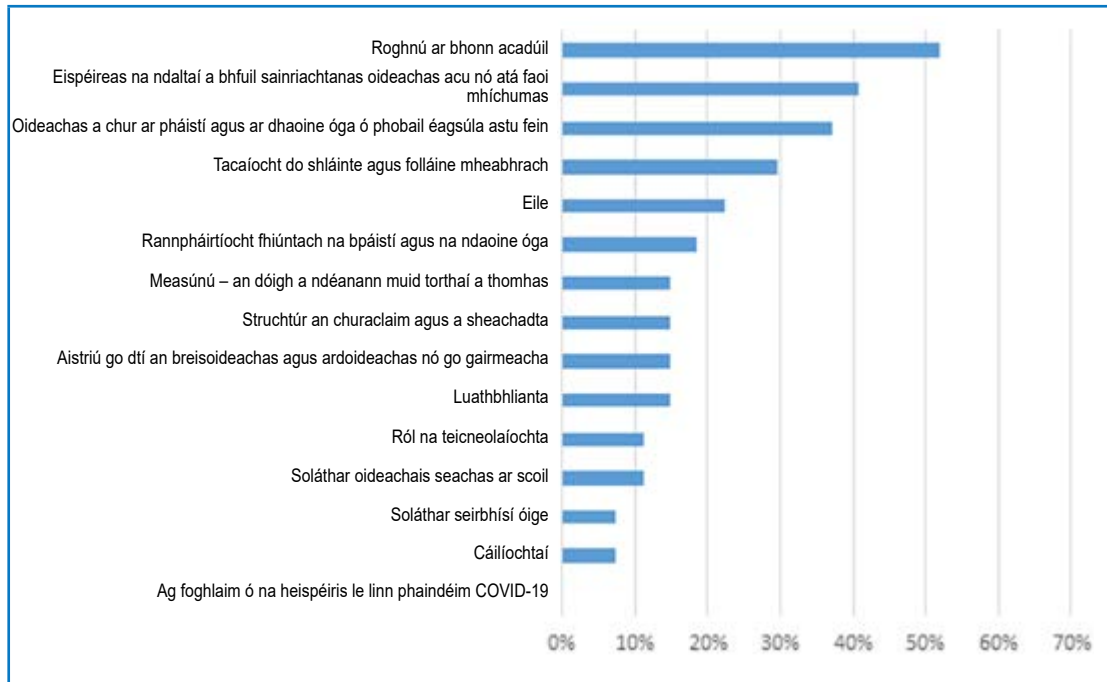
Figiúr 20 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Scoileanna, coláistí nó comhlachtaí oideachais eile** (n=58)

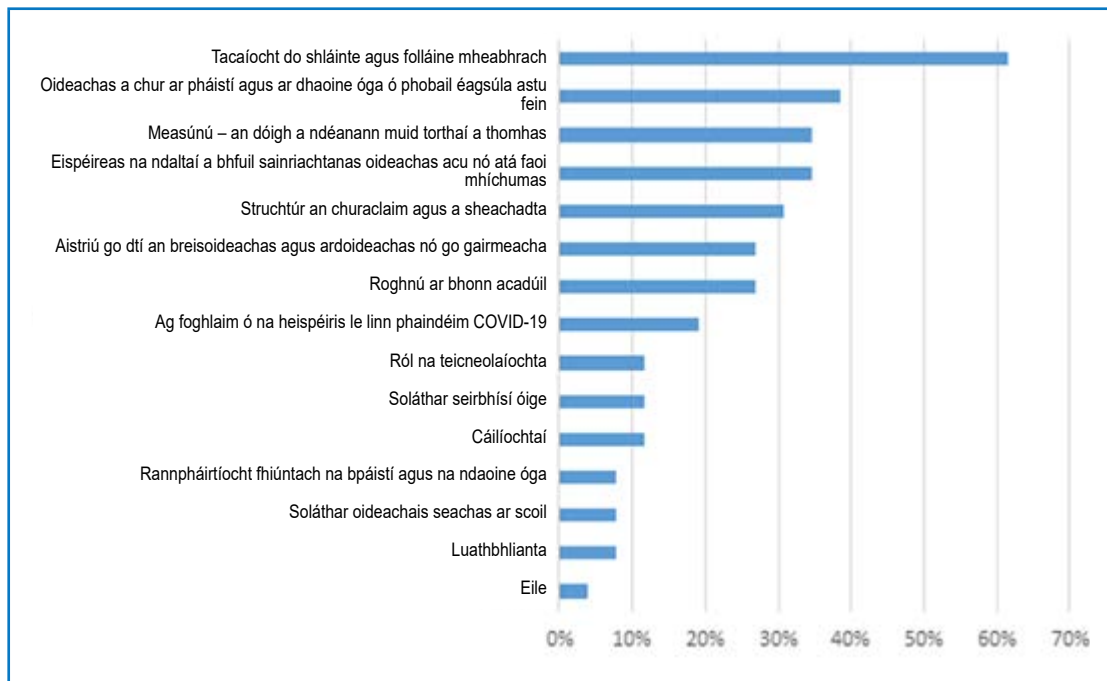
Figiúr 21 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Daoine eile atá fostaithe i réimse an oideachais** e.g. cúntóir ceaintín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga (n=43)

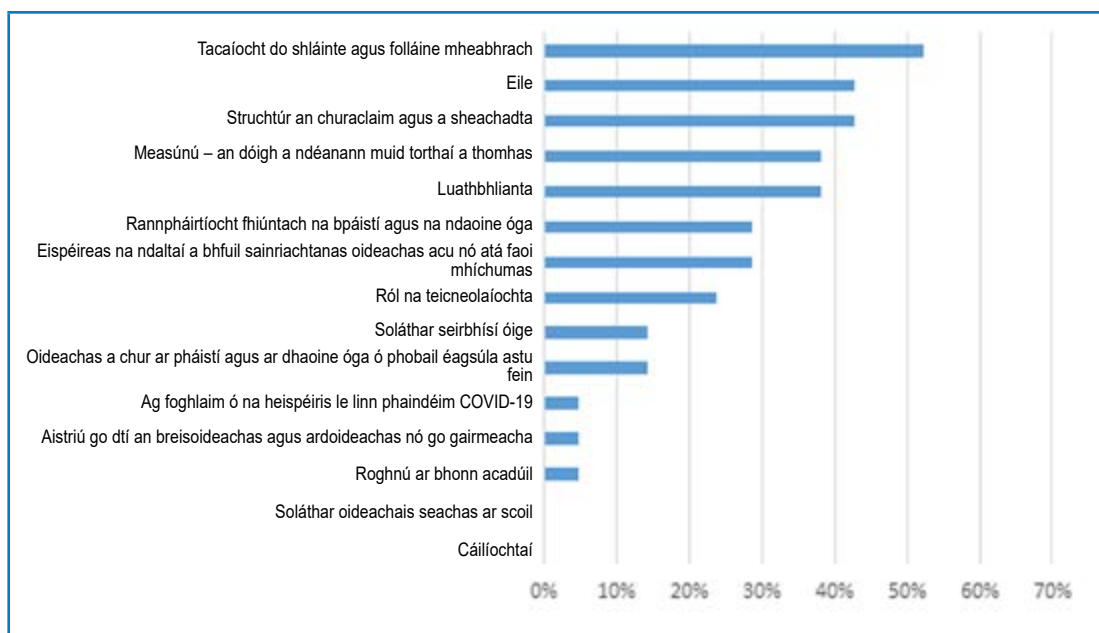
Figiúr 22 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Daoine eile** (n=27)

Figiúr 23 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Mic léinn sa choláiste nó san ollscoil** (n=26)

Figiúr 24 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Eagraíochtaí Carthanachta, Pobail nó Dheonach** (n=21)

Ceisteanna eile

74. D'ardaigh 260 freagróir saincheisteanna nach raibh ar an liosta a leagadh síos ag an tús. Sna táblaí thíos tá anailís le feiceáil ar na téamaí a tháinig chun solais ó na freagróirí arís is arís eile.

Múinteoirí

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Eile	14
Imeachadh	11
Roghnú ar bhonn acadúil/gnóthachtáil acadúil	8
Foireann/ lucht saothair/ Cúntóirí Teagaisc	7
Maoiniú/Acmhainní (infheistiú i bhfoirgnimh nua)	6
Sláinte/Folláine Mheabhrach/Tréadchúram	5
Ionchuisitheach/Éagsúil	5
SRO	4
Gairmeacha/conairí/Breisoideachas	4
Curaclam	3
Tionchar an reiligiúin/comhcheangal creidimh	3
Áiseanna	2
Scileanna	2
Cur chuige trí mheán na Gaeilge/Uile-Oileáin	2
Líon Ranganna	2
Iomlán	78

Ball de Bhord Gobharnóirí Scoile nó Coláiste

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Imeascadh	5
Maoiniú/Acmhainní	2
SRO	2
Oiliúint Múinteoirí	2
Roghnú ar bhonn acadúil/gnóthachtáil acadúil	1
Guth Tuismitheoirí	1
Scrúduithe/measúnuithe	1
Ionchuisitheach/Éagsúil	1
Na Meáin Shóisialta	1
Oideachais Caidrimh	1
Struchtúr an Oideachais	1
Scoileanna tuaithe	1
Iomlán	19

Duine den phobal i gcoitinne

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Imeascadh	8
Comhcheangal an Reiligiúin/an Chreidimh a choinneáil	2
Cothroime Deise	2
Cosaint	2
Meán na Gaeilge	2
Eile	2
Roghnú ar bhonn acadúil	1
Sláinte/Folláine Mheabhrach/Tréadchúram	1
Uileghabhálacht	1
Iomlán	21

Duine éigin eile atá fostaithe san Oideachas

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Maoiniú	2
SRO	1
Deireadh a chur le hearnálacha	1
Deireadh a chur le scrúduithe	1
Iomlán	5

Tuismitheoir nó cúramóir

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Imeascadh	26
SRO/Disléicse/Ráitis a thabhairt	14
Roghnú ar bhonn acadúil/Gnóthachtáil acadúil	10
Líon Ranganna/Tacaíocht	7
Eile	7
Uileghabhálacht	6
Scileanna/Ábhair	6
Reiligiún	5
Méid na Scoile	5
Smacht	5
COVID/Duine le duine	4
Teagasc/Foireann	4
Sláinte/Folláine mheabhrach /Tréadchúram	3
Infhostaitheacht daltaí/gairmí	2
Meán na Gaeilge	2
Cosaint	2
Iomlán	108

Dalta scoile

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Sláinte mheabhrach / Folláine	2
Bulaíocht	1
Iomlán	3

Mac léinn ar Coláiste

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Oideachas Inbhuanaithe	1
Iomlán	1

Daoine gan fhreagra

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Éagsúlacht agus comhionannas na n-ábhar / scileanna	3
Riachtanais na Scoileanna/éagsúlacht	2
Gaelscoileanna	1
Foireann	1
Sláinte Mheabhrach	1
Imeachadh	1
Riachtanais phobail	1
Gnóthachtáil	1
Tacaíocht do mhic léinn	1
Iomlán	12

Eile

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Scileanna/Ábhair	4
Athrú aeráide/Foghlaim faoin domhan	2
Meán na Gaeilge	1
Sláinte/Folláine Mheabhrach /Tréadchúram	1
Imeachadh	1
Rialachas	1
Cur chuige ar bhonn an phobail	1
Rannpháirtíocht Tuismitheoirí agus Cúramóirí	1
Comhairle ar Ghairmí	1
Iomlán	13

Glór an pháirtithe leasmhara

75. Tá roinnt samplaí de na friotail ón cheist seo le feiceáil thíos.

“Scileanna saoil - an dóigh le hairgead a úsáid. An luach atá le hairgid. An dóigh le morgáiste a fháil. A bhfuil i gceist le poist ghairmiúla áirithe. Cearta na n-oibríthe. Scileanna DFÉ (déan féin é).”

Tuismitheoir nó cúramóir

“Is córas oideachais é atá cuimsitheach agus ionchuimsitheach - i dtaca le cúlraí pobail agus le gnóthachtáil acadúil - a bheadh ina mhúnla ab fhearr liom le haghaidh dul ar aghaidh. Is cúis ciapadh fad saoil iad na scoileanna gramadaí agus an roghnú ar bhonn acadúil is féidir dochar seasta a dhéanamh ar fhéinmheas páistí nár roghnaíodh iad do scoileanna gramadaí.”

Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile
(e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

“Tacaíocht chuimsitheach agus neamhchlaonta le tabhairt do mhic léinn i dtaca le feasacht gairme le linn thréimhse a n-oideachais ón bhunscoil go dtí go mbeidh siad réidh lena n-oideachas agus ní hamháin ag príomhphointí aistrithe i mblianta 10, 12 agus 14.”

Eile - Múinteoir atá ar scor

Tacaíocht do Scoileanna

76. Iarradh ar fhreagróirí trí cheist ar a laghad a thiceáil ó liosta a leagadh síos. Bhí lánchead ag freagróirí ceisteanna eile a chur in iúl. Bhí 1234 freagra ann.

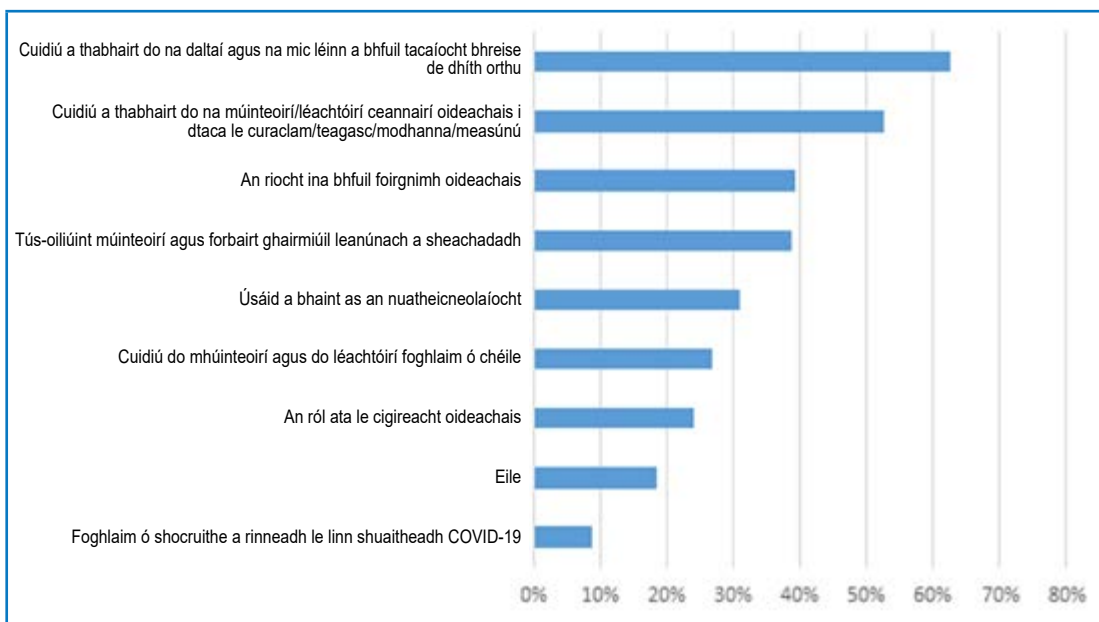
Rogha	Iomlán	Faoin gcéad
Cuidiú a thabhairt do na daltaí agus do na mic léinn a bhfuil tacaíocht bhreise de dhíth orthu	832	67.4%
Cuidiú a thabhairt do na múinteoirí/léachtóirí/ceannairí oideachais i dtaca le curaclam/teagasc/modhanna/measúnú	599	48.5%
An bhail atá ar fhoirgnimh oideachais	474	38.4%
Tús-oiliúint múinteoirí agus forbairt ghairmiúil leanúnach a sheachadadh	439	35.6%
Úsáid a bhaint as an nuatheicneolaíocht	365	29.6%
An ról atá le cigireacht oideachais	301	24.4%
Cuidiú a thabhairt do mhúinteoirí agus do léachtóirí foghlaim óna chéile	277	22.4%
Ceisteanna eile nár liostaíodh - sonraigh le do thoil (50 focal ar a mhéad)	258	20.9%
Foghlaim ó na socruithe a rinneadh le linn shuaitheadh COVID-19	157	12.7%
Iomlán	3702	

77. Ba iad na trí cheist is mó ar cuireadh béim orthu:
- Cuidiú a thabhairt do na daltaí agus do na mic léinn a bhfuil tacaíocht bhreise de dhíth orthu (67.4%)
  - Cuidiú a thabhairt do na múinteoirí/léachtóirí/ceannairí oideachais i dtaca le curaclam/teagasc/modhanna/measúnú (48.5%)
  - An bhail atá ar fhoirgnimh oideachais (38.4%)

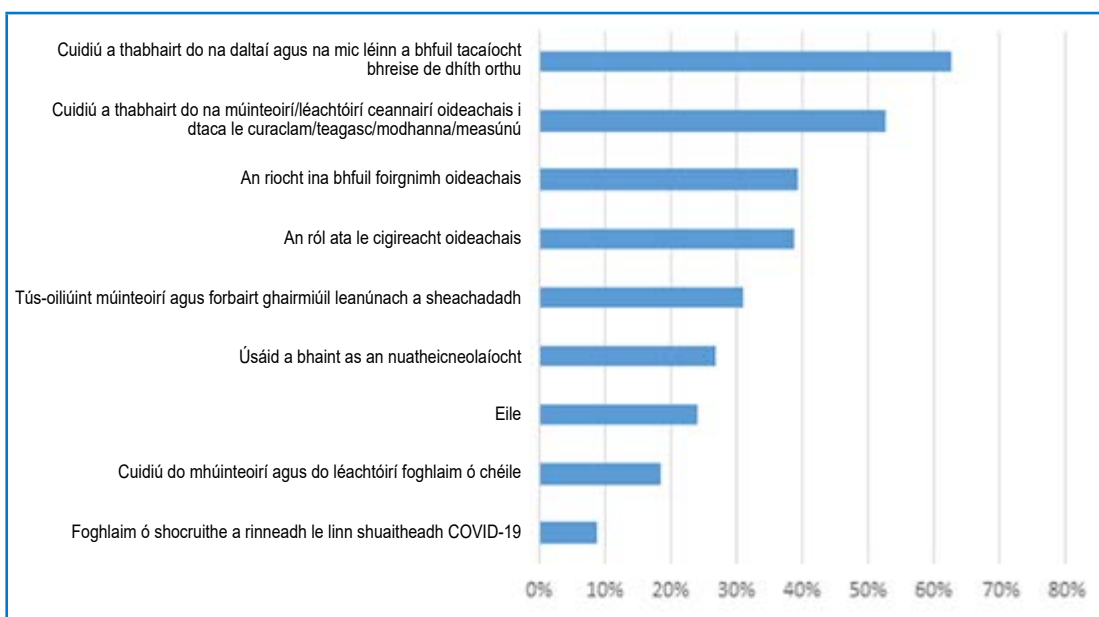
Freagraí de réir catagóir freagróra

78. Léirítear sna graif thíos an cion coibhneasta a bhaineann le gach roghnúchán a rinne na catagóirí éagsúla de fhreagróirí. Ní dhearnadh grúpaí freagróirí ina raibh níos lú na deich bhfreagra a chur san aireamh.

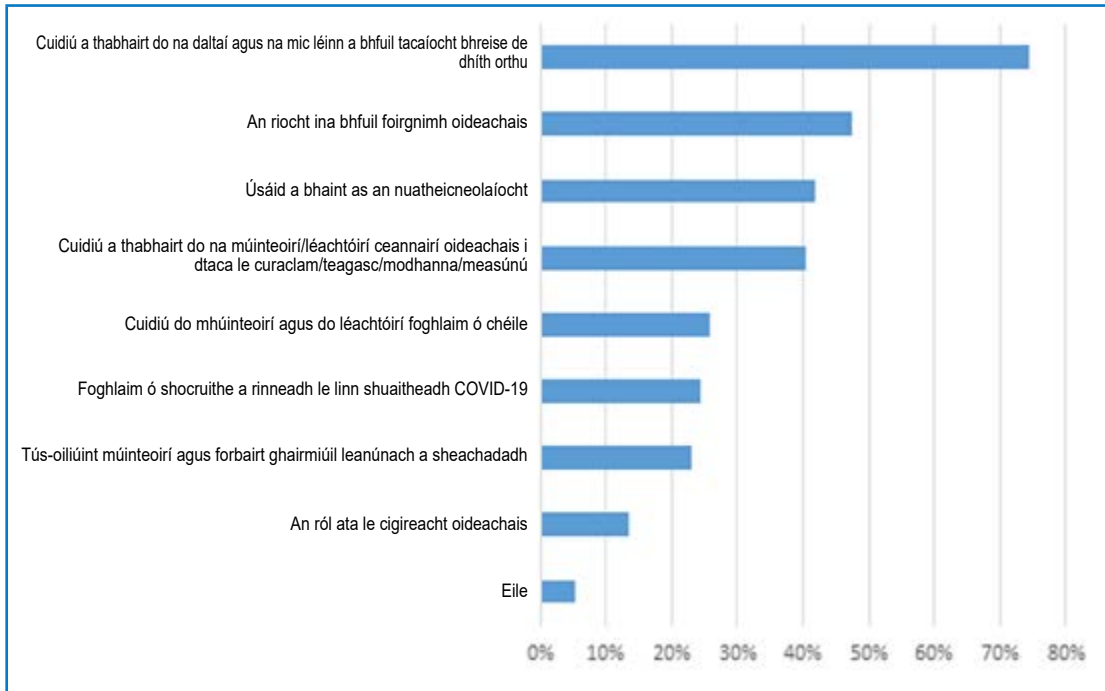
Figiúr 25 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh Tuismitheoirí nó cúramóirí (n=494)

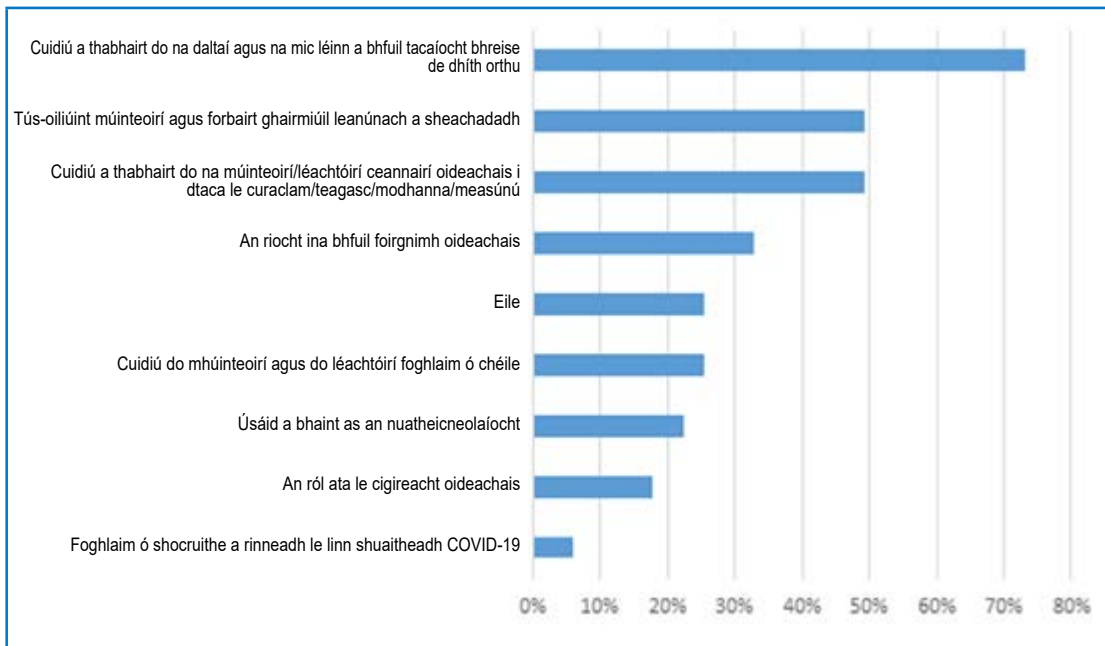
Figiúr 26 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh Múinteoirí, léachtóirí, taighdeoirí nó gairmithe oideachais de chineálacha eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.) (n=336)

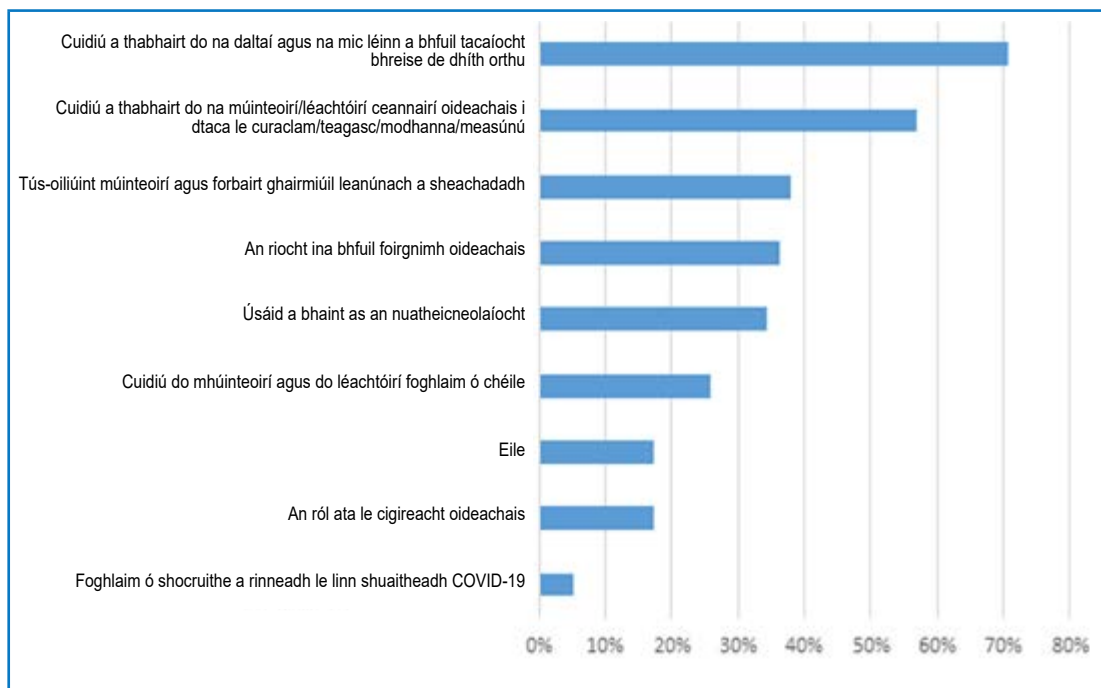
Figiúr 27 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh **Daltaí Scoile** (n=74)

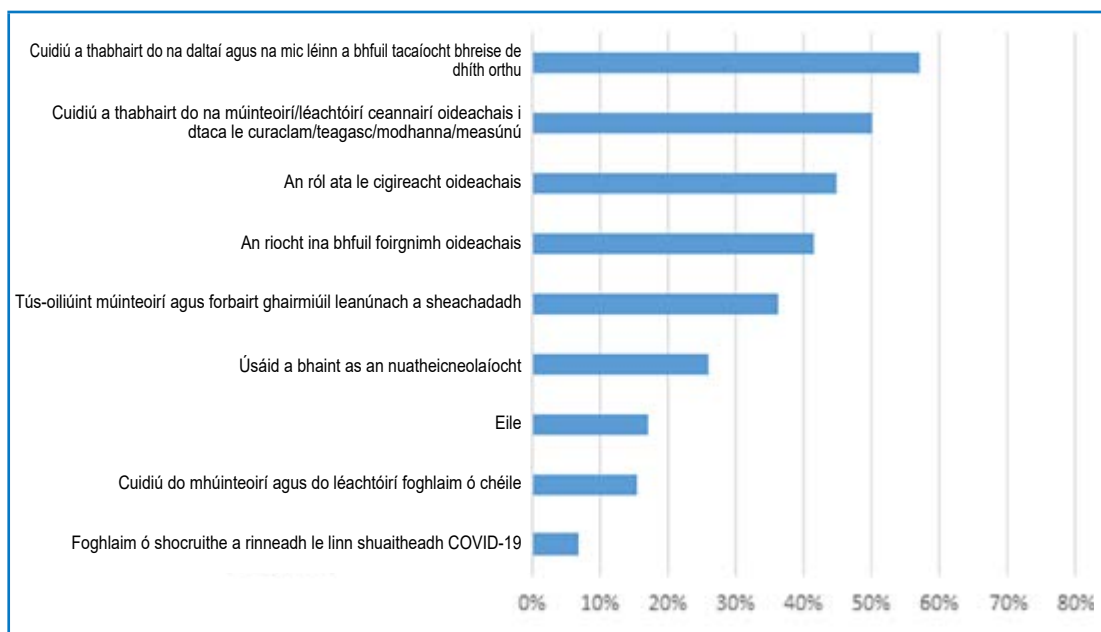
Figiúr 28 Tosaíochtaí i dtaca le Tacaíocht do Scoileanna a roghnaigh **Bail den phobal i gcoitinne** (n=67)

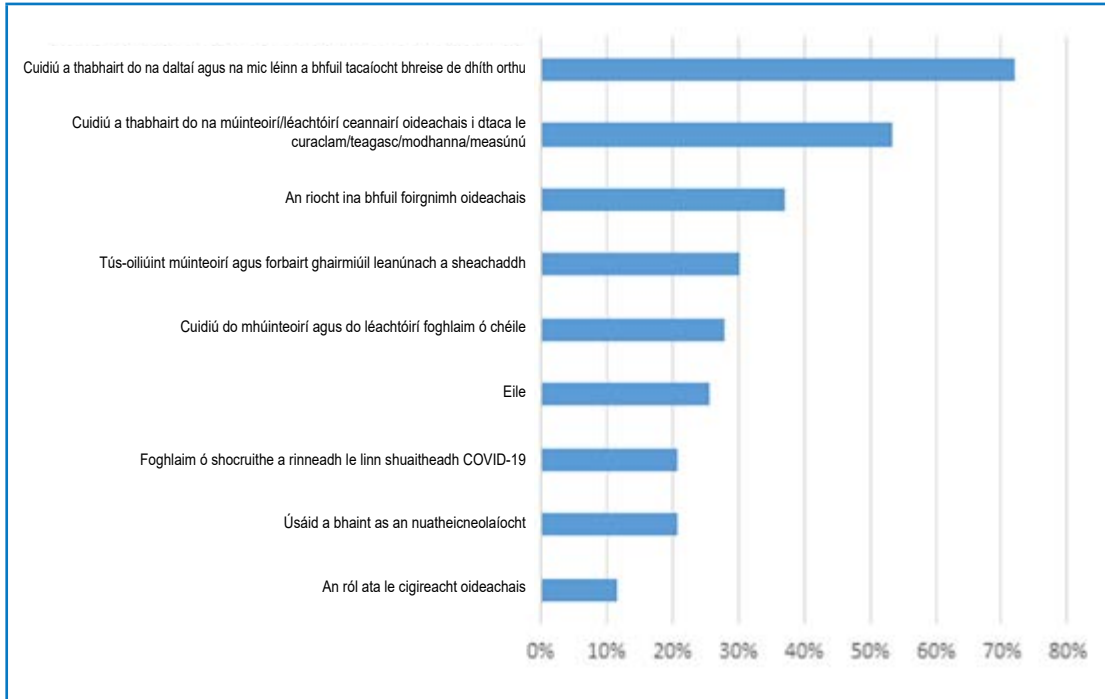
Figiúr 29 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh **Baill de Bhord Gobharnóirí scoile nó coláiste** (n=58)

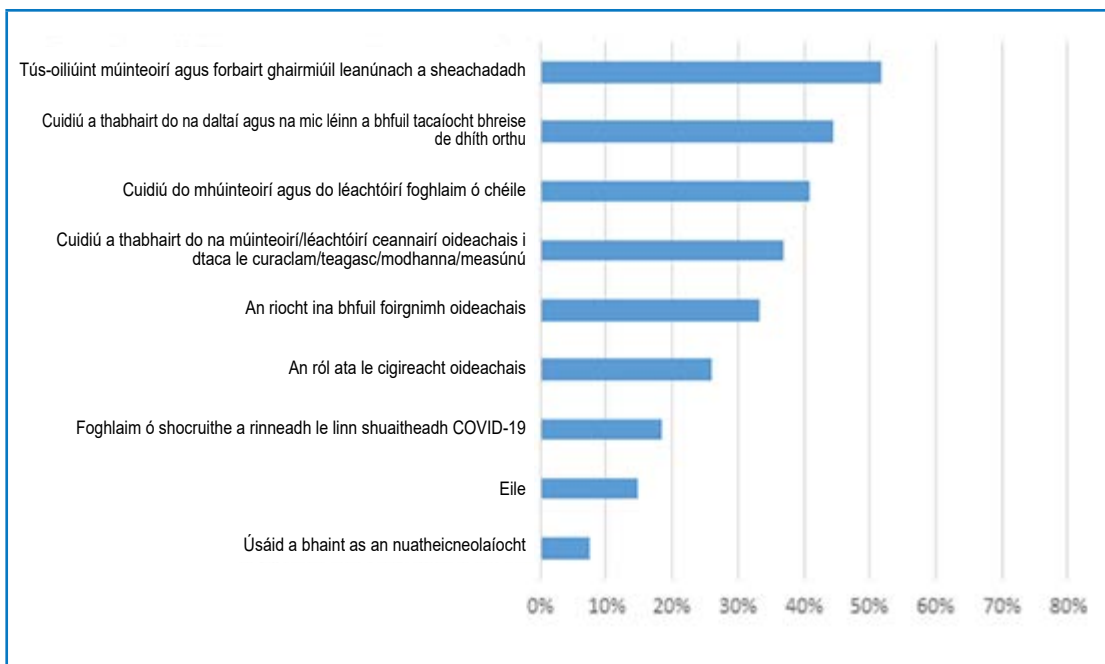
Figiúr 30 Tosaíochtaí ar Thuras Oideachais a roghnaigh **Scoileanna, coláistí nó comhlachtaí oideachais eile** (n=58)

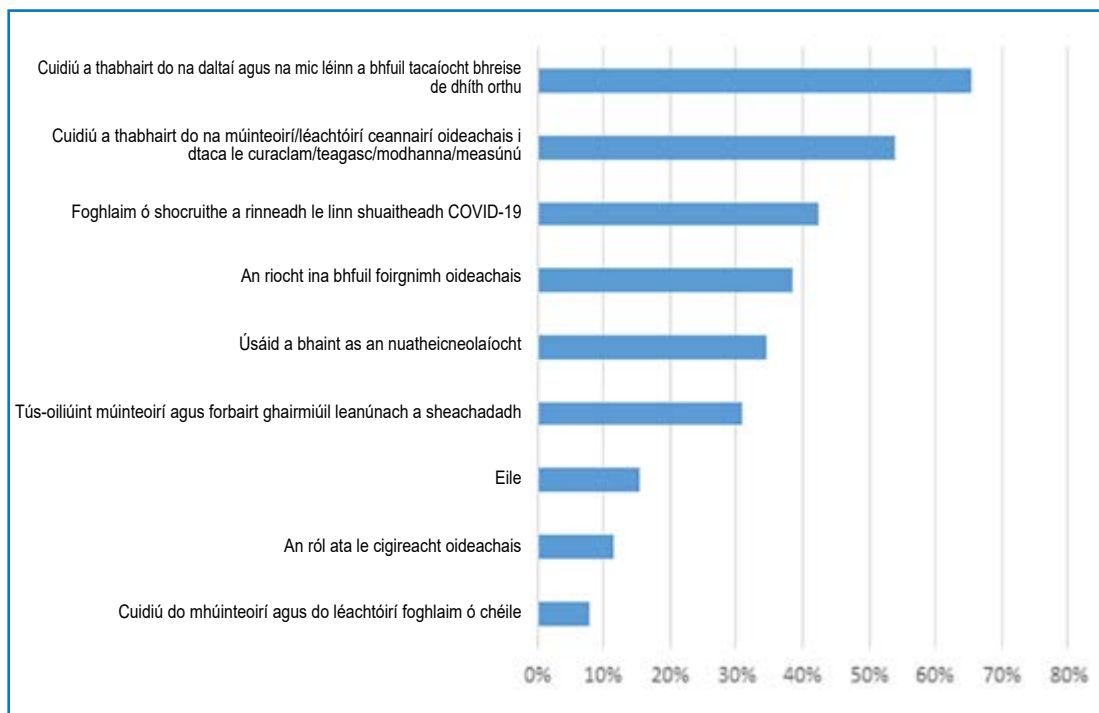
Figiúr 31 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh **Daoine eile atá fostaithe i réimse an oideachais** e.g. cúntóir ceantín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga (n=43)

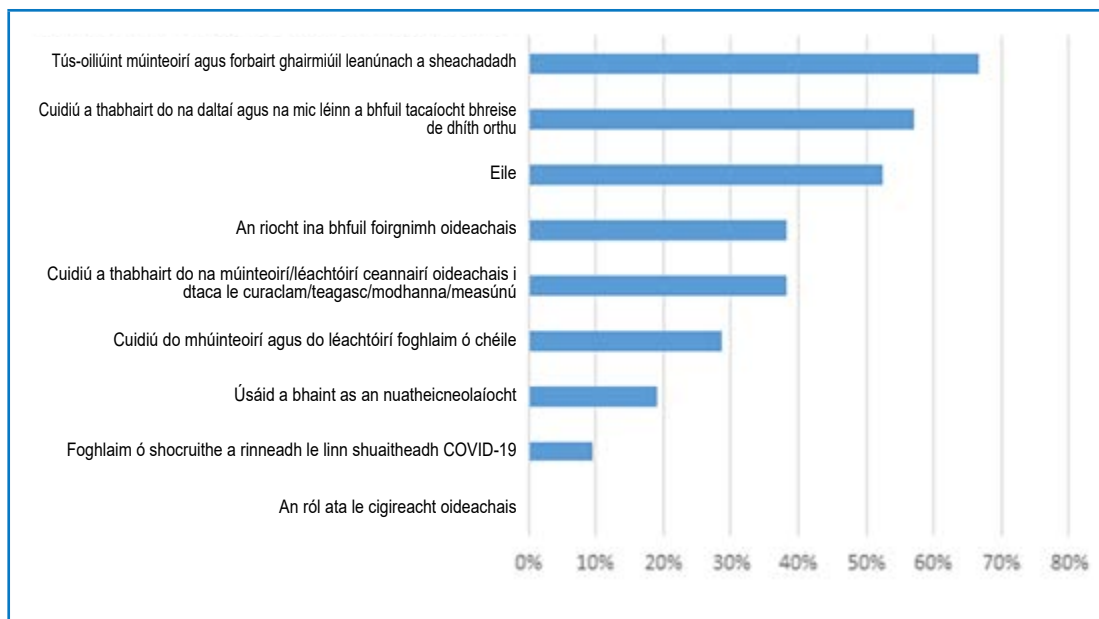
Figiúr 32 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh **Daltaí Scoile** (n=27)

Figiúr 33 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh **Mic léinn ar coláiste nó ar ollscoil** (n=26)

Figiúr 34 Tosaíochtaí ar Thacaíocht do Scoileanna a roghnaigh **Eagraíochtaí Carthanachta, Pobail nó Dheonacha** (n=21)

Ceisteanna eile

79. D'ardaigh 244 de na freagróirí ceisteanna nach raibh ar an liosta a leagadh síos ag an tús. Sna táblaí thíos tá anailís le feiceáil ar na téamaí a thagann arís sna freagróirí arís is arís eile.

Ball de Bhord Gobharnóirí Scoile nó Coláiste

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Foireann/Múinteoirí	4
Imeascadh	3
Folláine/Sláinte mheabhrach	2
Maoiniú	1
Comhoibriú le Scoileanna agus leis an Geilleagar	1
Iomlán	11

An Pobal i gcoitinne

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Múinteoirí / Foirne / Oiliúint	5
Maoiniú / Acmhainní	2
Imeascadh	2
Sláinte Meabhrach	2
Roghnú ar bhonn acadúil	1
Teagasc saor in aisce	1
Tacaíocht don earnáil Gaelscolaíochta	1
Deireadh a chur le reiligiún ar scoil	1
Neamhspleáchas na Scoile	1
An teicneolaíocht	1
Iomlán	17

Daoine gan fhreagra

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Tacaíocht/Oiliúint do Múinteoirí	4
Imeascadh	1
Pleanáil Ceantair	1
Limistéir faoin spéir	1
Athrú ceannairí	1
Maoiniú	1
Curaclam	1
Soláthar na teicneolaíochta	1
Iomlán	11

Eile

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Múinteoirí/Foireann/Lucht Saothair	6
Maoiniú/Acmhainní/Airgead	1
SRO/Ráiteas a thabhairt/Dislécse	1
Sláinte mheabhrach/Folláine /Tréadchúram	1
Tionchar an reiligiúin	1
Eile	1
Curaclam	1
Ról na dtuismitheoirí	1
Iomlán	13

Duine éigin eile atá fostaithe san Oideachas

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Oiliúint Múinteoirí/FGL (Forbairt Ghairmiúil Leanúnach)	5
Deacrachtaí iompair	2
Eile	2
Líon Ranganna	1
Sruthú Mac léinn	1
Bainistíocht	1
Iomlán	12

Tuismitheoirí nó cúramóirí

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Eile	15
Tacaíocht don fhoireann/Lucht saothair/Múinteoirí	13
Maoiniú/Acmhainní/Airgead	12
SRO/Feasacht ar Dhísléicse/Riachtanais Speisialta	10
Oiliúint múinteoirí	7
Sláinte Mheabhrach/Folláine /Tréadchúram	5
Tacaíocht do mhic léinn	5
Imeasctha/ deireadh le deighilt	4
Curaclam/Ábhair	3
Cumais/Ionchuimsitheach/Cineáltas	3
Reiligiún	2
ÚO/Comhlachtaí	2
Scoileanna beaga	1
Áiseanna	1
Iomlán	83

Daltaí

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Tuarastail na múinteoirí	2
Caighdeán na múinteoirí	1
Gearáin	1
Iomlán	4

Mac léinn ar Coláiste

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Sláinte mheabhrach/Folláine /Tréadchúram	2
Maoiniú	1
SRO/Feasacht ar Dhísléicse/Riachtanais Speisialta	1
Iomlán	4

Múinteoir, Léachtóir, Taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile

Téamaí	Líon na bhFreagraí
Oiliúint múinteoirí/FGL	15
Maoiniú/Airgeadais/Buiséid/acmhainní	12
Foireann/Múinteoirí/Lucht saothair	10
Líon Ranganna	8
SRO/Disléicse/ Ráiteas a thabhairt	6
Sláinte/Folláine Mheabhrach /Tréadchúram	6
Cigireachtaí	5
Iompair/Smacht	5
Eile	5
Imeascadh	3
Curaclam/Ábhair a mhúintear	3
Údarais/Comhlachtaí	3
Áiseanna/Foirgnimh	2
Comhairle garime/Infhostaitheacht	2
Comhoibriú	2
Struchtúr/Córas/Measúnuithe a athrú	2
Iomlán	89

Glór an pháirtíhe leasmhara

80. Tá roinnt samplaí de na friotail ón cheist seo le feiceáil thíos.

“Is de thairbhe múinteoirí iontacha a bhíonn oideachas iontach ann. Tiocfaidh méadú ar líon na múinteoirí a bheidh ábalta barr a gcumais a bhaint amach má thabharfar aghaidh ar an idirdhealú i gcoinne múinteoirí (trí dheireadh a chur leis an díolúine FETO) agus ar neadú cultúrtha (trí aghaidh a thabhairt ar an chóras oideachais deighilte).”

Eagraíocht Charthanachta, Pobail nó Dheonach

“Maoiniú do bhunacmhainní amhail téacsleabhair agus nithe riachtanacha. Tá triúr páistí agam ar 2 scoil agus le linn na paindéime b'éigean don fhoireann sa bhunscoil gallúnach lámh a iarraidh ar thuismitheoirí. Sa mheánscoil níl gallúnach sna leithris, ná díghalrán lámh ar fáil do dhaltai, rud a chuireann uafás orm! Agus ní leor líon na dtéacsleabhar do dhaltai a roinnt sa rang gan trácht ar na téacsleabhar sin a thabhairt abhaile. Chomh maith leis sin níl siad ábalta obair phraiticiúil a chríochnú do na heolaíochtaí i gceachtar de na blianta GCSE mar gheall ar an easpa trealaimh.”

Tuismitheoir nó cúramóir

“Ní mór dúinn an curaclam agus an oiliúint a leathnú le bealaí gairmeacha a chur ar fáil mar tuigtear dúinn gur i mbealaí éagsúla a fhoghlaimíonn páistí (bealaí amhairc, fuaime agus cinéistéiseacha) agus go dtiocfadh méadú ar a ndul chun cinn ach modhanna éagsúla/ radhairc éagsúla a úsáid.”

Urlabhraí Oideachais i bPáirtí Polaitíochta

An córas san iomlán

81. Iarradh ar fhreagróirí trí cheist ar a laghad a thiceáil ó liosta a leagadh síos. Bhí lánchead ag freagróirí ceisteanna eile a chur in iúl. Bhí 1234 freagra ann.

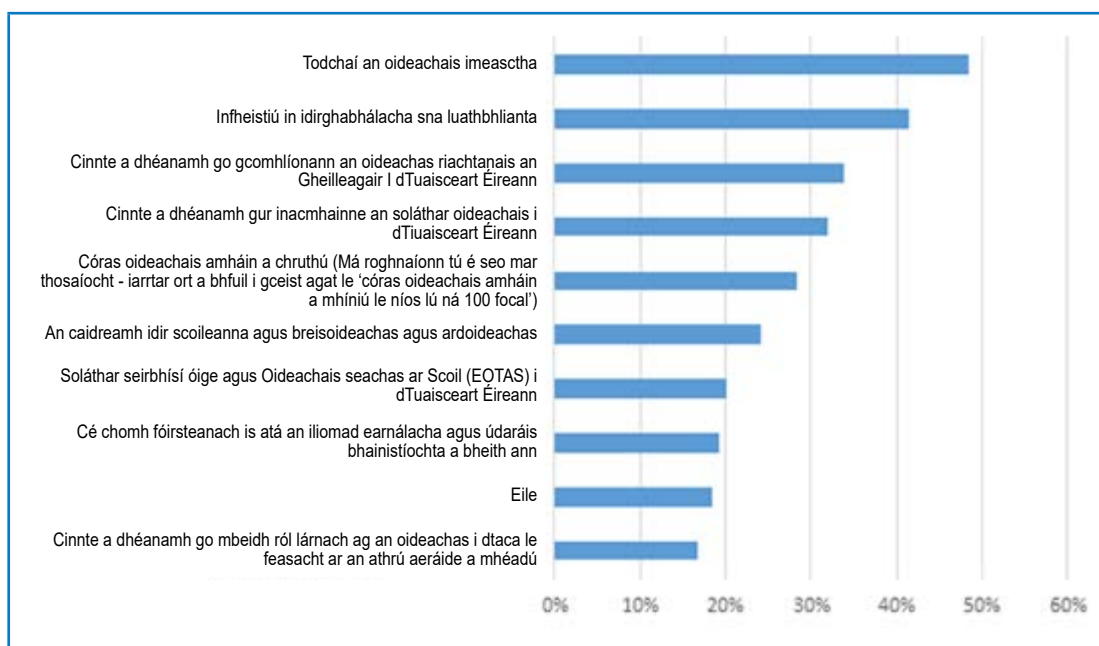
Rogha	Iomlán	Faoin gcéad
Infheistiú in idirghabhálacha sna luathbhlianta	547	44.3%
Todhchaí an oideachais imeasctha	506	41.0%
Cinnte a dhéanamh go gcomhlíonann an oideachas na riachtanais atá ag Geilleagar Thuaisceart Éireann	462	37.4%
Cinnte a dhéanamh go gcomhlíonann an oideachas na riachtanais atá ag Geilleagar Thuaisceart Éireann	411	33.3%
“An t-aon chóras oideachais amháin” a chruthú. (Má roghnaíonn tú é seo mar thosaíocht - iarrtar ort a bhfuil i gceist agat le ‘córas oideachais amháin a mhíniú le níos lú ná 100 focal’	334	27.1%
An caidreamh idir scoileanna agus breisoideachas agus ardoideachas	309	25.0%
Cé chomh fóirsteanach is atá an iliomad eárnálacha agus údaráis bhainistíochta a bheith ann	293	23.7%
Soláthar seirbhísí óige agus Oideachais seachas ar Scoil (EOTAS) i dTuaisceart Éireann	221	17.9%
Ceisteanna eile nár liostaíodh - luaigh go sonrach le do thoil (50 focal ar a mhéad)	247	20.0%
Cinnte a dhéanamh go mbeidh ról lárnach ag an oideachas i dtaca le feasacht ar an athrú aeráide a mhéadú	216	17.5%
Iomlán	3546	

82. Ba iad na trí cheist is mó ar cuireadh béim orthu:
- Infheistiú in idirghabhálacha sna luathbhlianta (44.3%)
  - Todhchaí an Oideachais Imeachtha (41.1%)
  - Cinntie a dhéanamh go bhfuil riachtanais an gheilleagair i dTuaisceart Éireann á gcomhlíonadh ag an oideachas atá á chur. (37.4%)

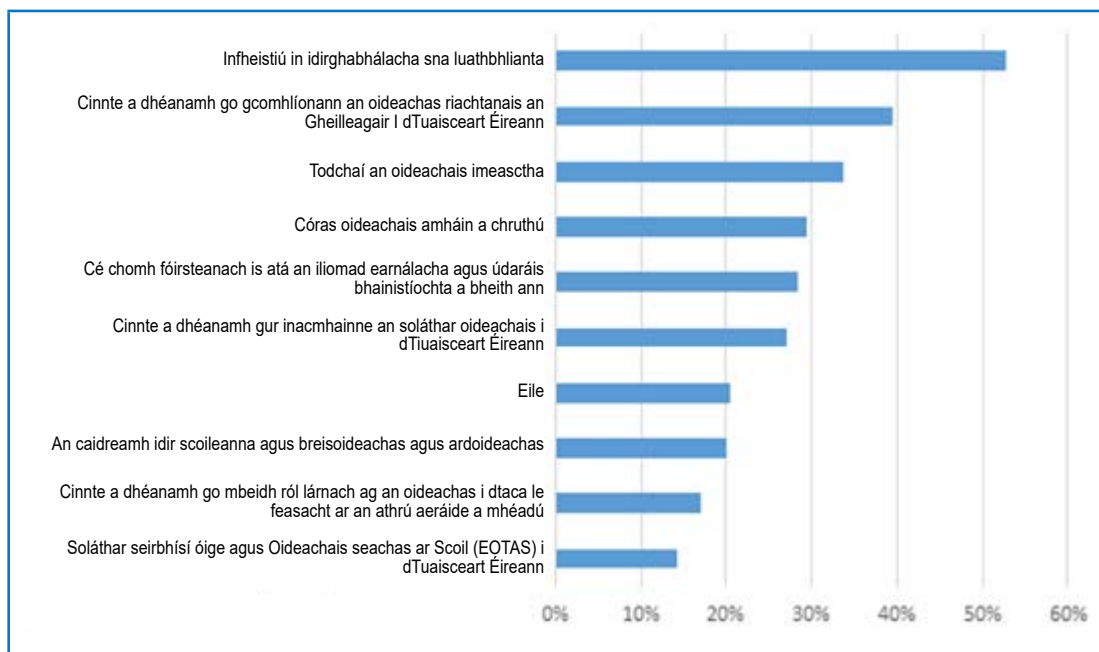
Freagraí de réir catagóir freagróra

83. Léirítear i gcomparáid le chéile sna graif thíos an cion de gach rogha a rinne na catagóirí éagsúla de na freagróirí. Níl grúpaí freagróirí ina raibh níos lú na deich bhfreagra curtha san áireamh.

Figiúr 35 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Tuismitheoirí** nó **cúramóirí** (n=494)

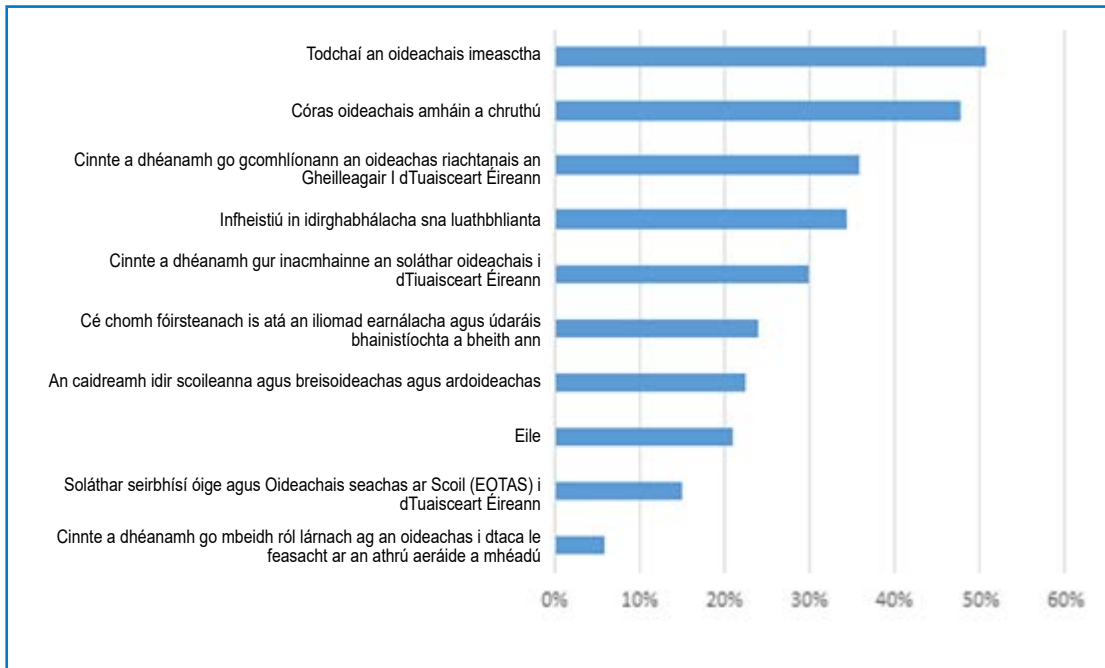
Figiúr 36 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Múinteoirí, léachtóirí, taighdeoirí nó gairmithe oideachais de chineálacha eile** (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.) (n=336)

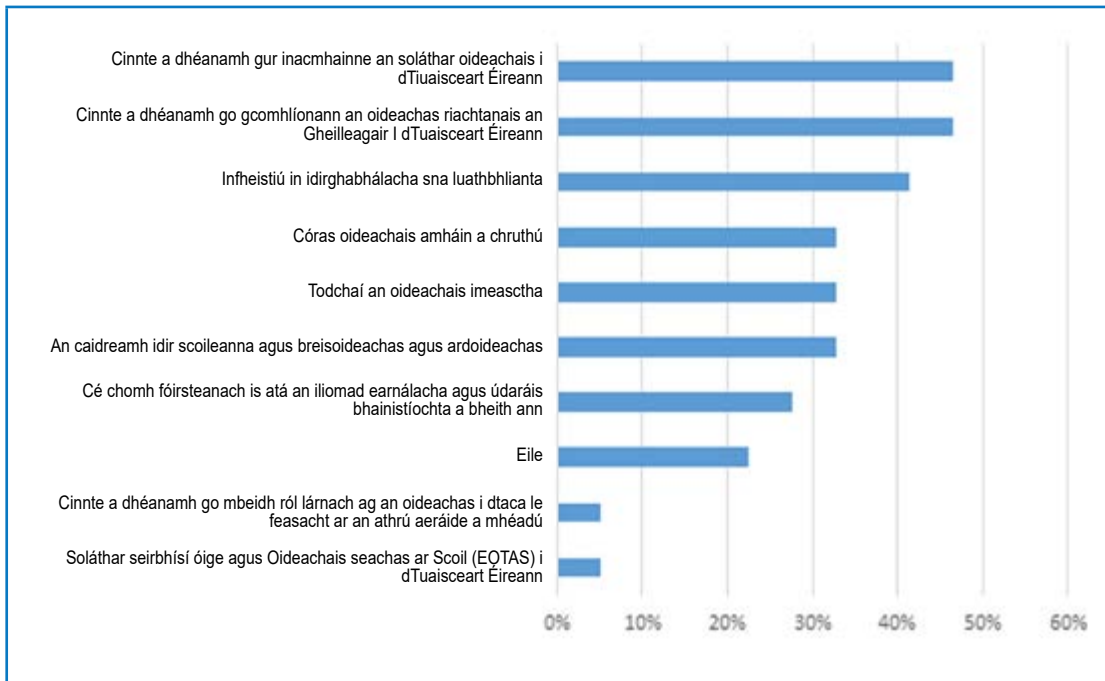
Figiúr 37 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Tuismitheoirí nó cúramóirí** (n=74)

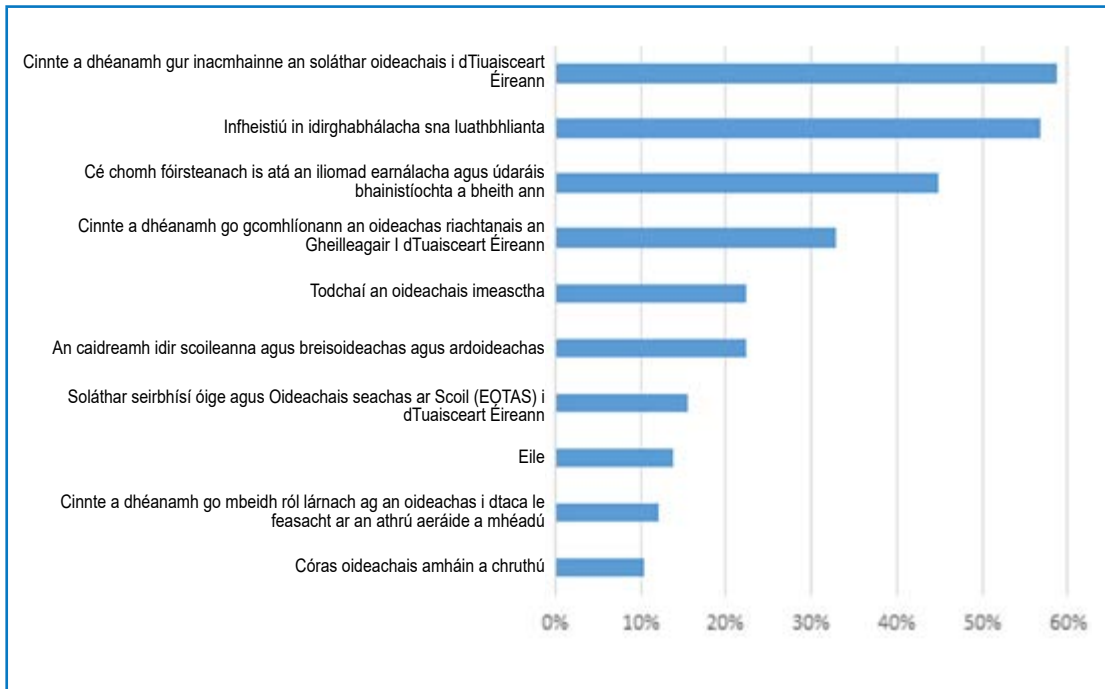
Figiúr 38 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Baill den Phobail gcoitinne** (n=67)

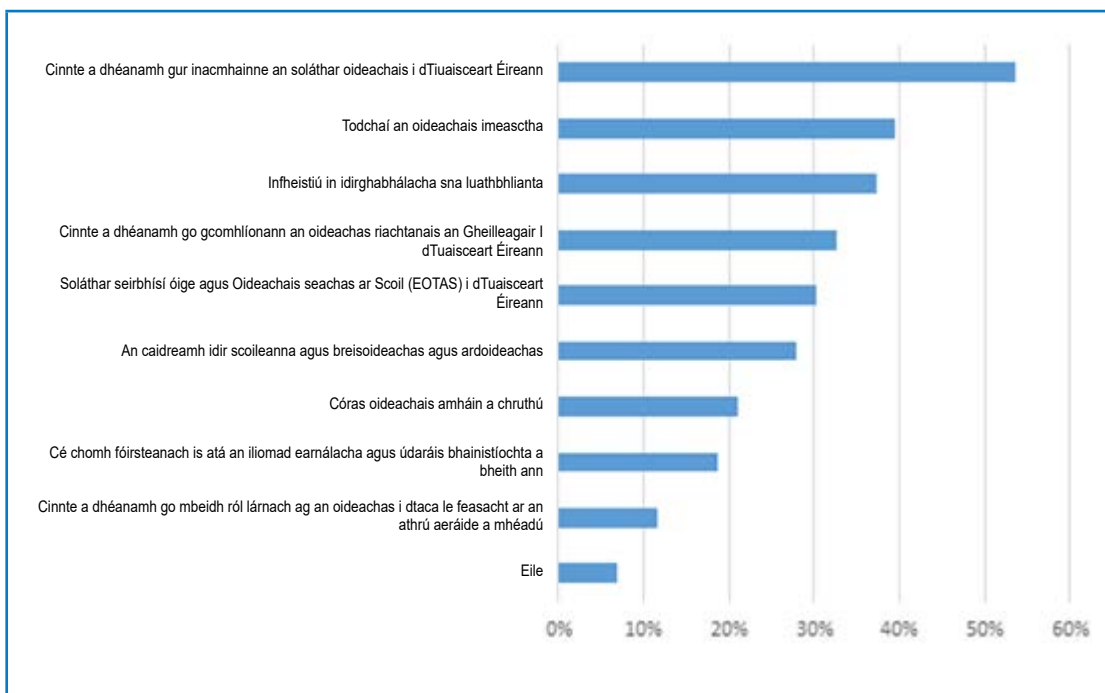
Figiúr 39 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Baill de Bhord Gobharnóirí scoile nó coláiste** (n=58)

Figiúr 40 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Scoileanna, coláistí nó comhlachtaí oideachais eile** (n=58)

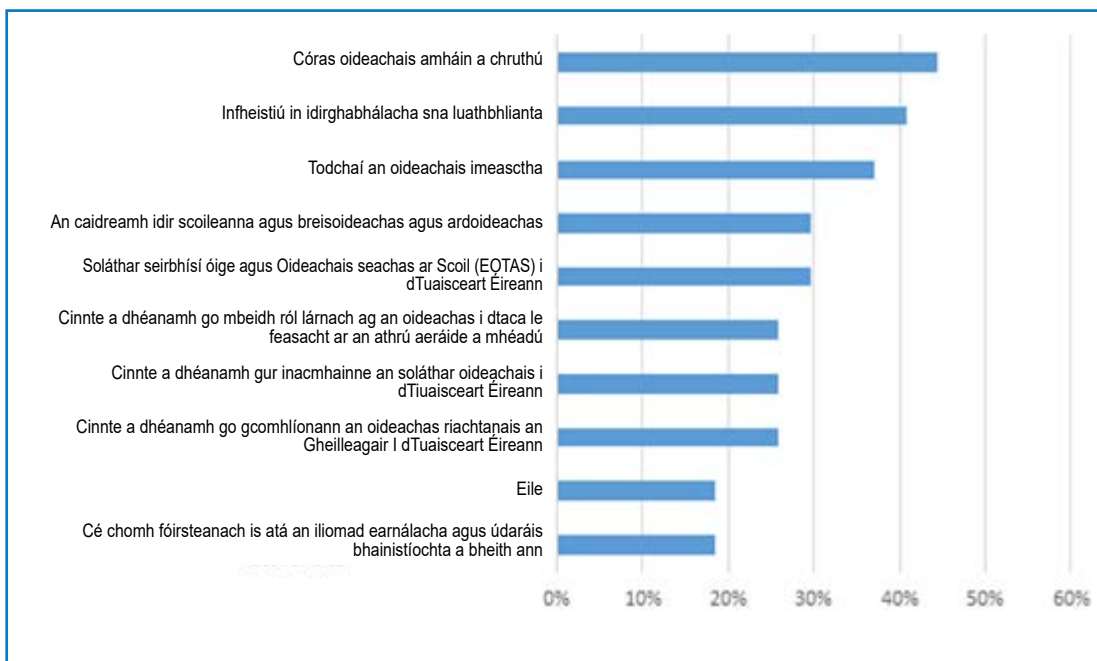

Figiúr 41 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnagh **Daoine eile atá fostaithe i réimse an oideachais** e.g. cúntóir ceaintín, glantóir, tiománaí bus, cúntóir ranga (n=43)

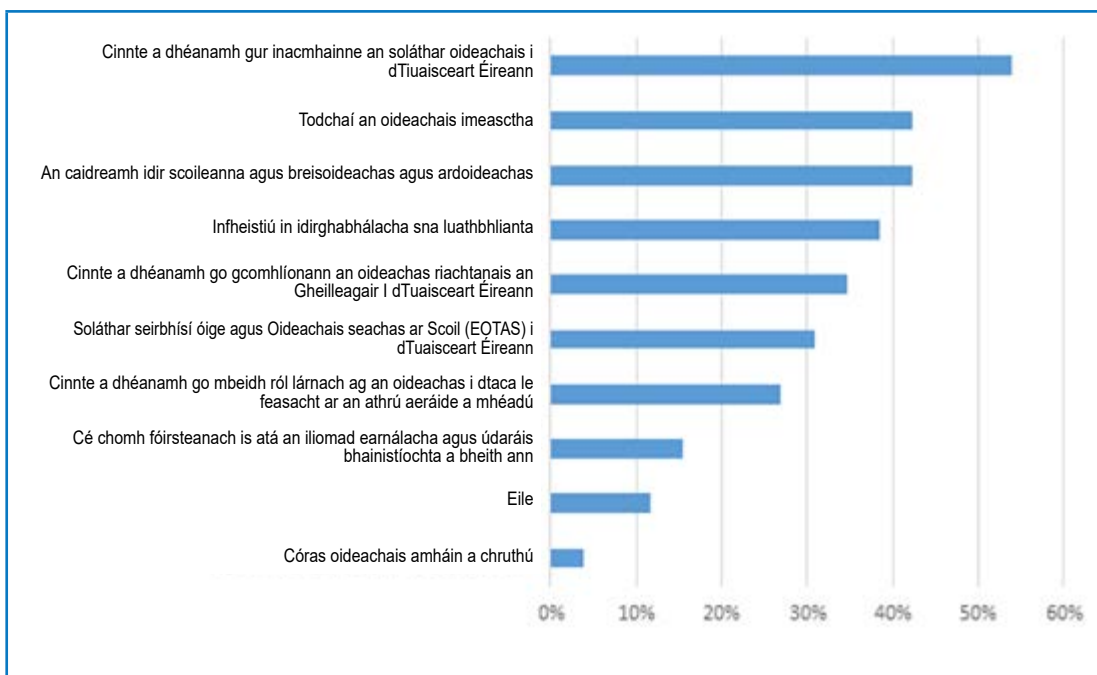

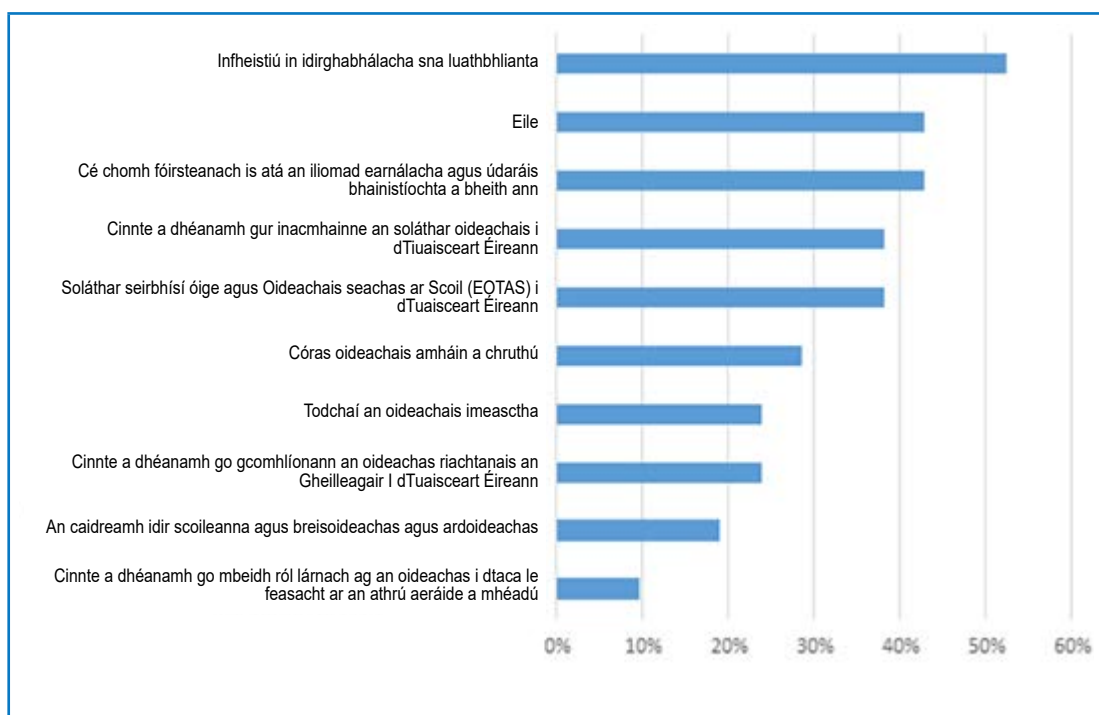
Figiúr 42 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Daoine eile** (n=27)

Figiúr 43 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Mic léinn sa Choláiste nó san Ollscoil** (n=26)

Figiúr 44 Tosaíochtaí ar an chóras ina iomláine a roghnaigh **Eagraíochtaí Catharnachta, Pobail nó Dheonacha** (n=21)

Ceisteanna eile

84. D'ardaigh 230 freagróir ceisteanna nach raibh ar an liosta a leagadh síos ag an tús.

Glór an pháirtithe leasmhara

85. Luaitear thíos roinnt sleachta athfhriotail ón chuid “Ceisteanna eile nár liostaíodh” den alt “An Córas ina iomláine”.

“Ní mór dúinn aghaidh a thabhairt ar an saol mór i dtaca leis an oideachas agus foghlaim ó thíortha eile seachas a bheith cúngaigneanta. Cinnte, baintear sárthorthaí acadúla amach anseo ach ní mór i bhfad níos mó a dhéanamh le dul i ngleic le tearcghóthachtáil. Níl an córas oideachais atá ann faoi láthair fóirsteanach don fheidhm atá leis! Níl an roghnú ar bhonn acadúil in aon tír eile in Iarthar na hEorpa. Tá sé sin suntasach!”

Tuismitheoir nó cúramóir

“Is riachtanach é an t-imeascadh idir na scoileanna uilig. Deireadh leis an dúbláil. Deireadh le scoileanna aon reiligiúin. Réimsí fiúntacha ábhar a chur ar fáil ionas gur féidir le chách barr a gcumais a bhaint amach.

Tuismitheoir nó cúramóir

“Infheistiú a dhéanamh in oideachas na ndaltaí a bhfuil faoi mhíchumas agus a bhfuil sainriachtanais oideachais acu i ngnáthranganna. Tá taighde idirnáisiúnta ann ina léirítear buntáistí an oideachais imeasctha i dtaca le daltaí a bhfuil sainriachtanais oideachais acu. Infheistiú suntasach i soláthar measúnuithe atá tráthúil le Síceolaithe Oideachais do na daltaí siúd a treoraítear chuig measúnú ó thaobh seirbhísí speisialta oideachais de.”

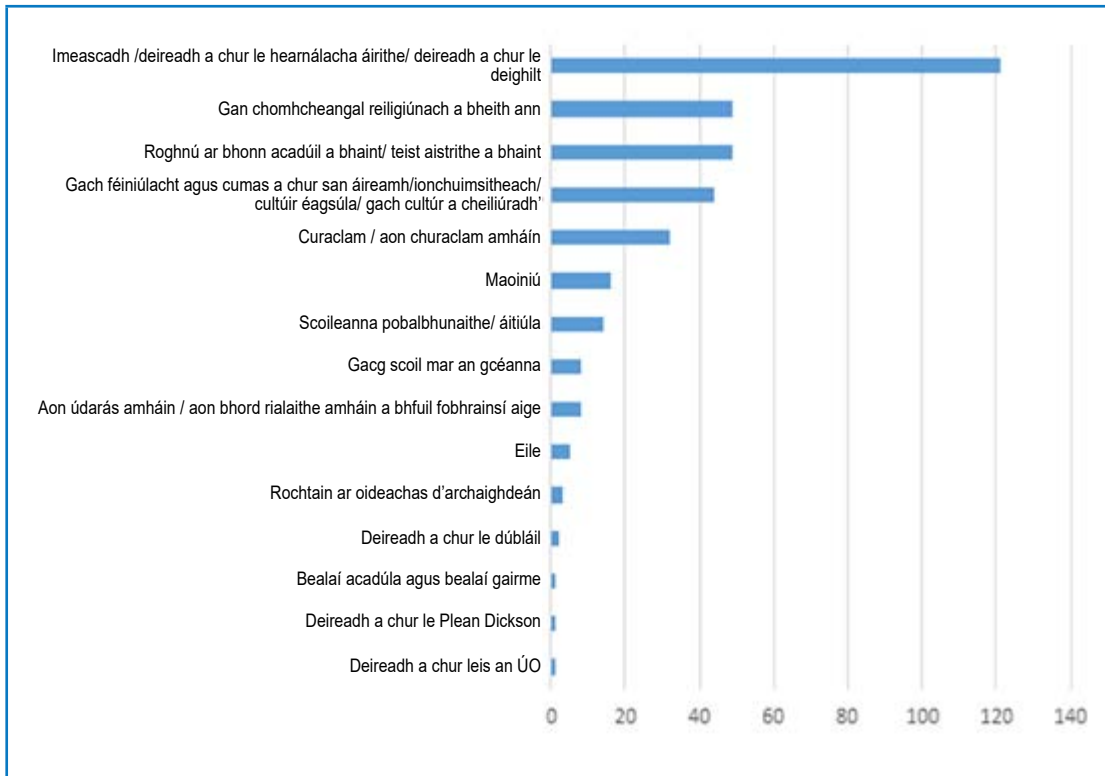
Múinteoir, léachtóir, taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile (e.g. oibrí/cleachtóir óige, cleachtóir luathbhlianta etc.)

An tAon Chóras Amháin

86. Mar chuid den cheist a bhaineann le cúrsaí tosaíochta taobh istigh den chóras ina iomláine tugadh roghnúchán do na freagróirí “aon chóras oideachais amháin’ a chruthú”. Is ceist é seo a ndearnadh tagairt go sonrach di i Ré Nua Cur Chuige Nua. Taobh istigh de théarmaí tagartha (TOR) an Athbhreithnithe tá sé faoi chúram an Phainéil an cheist seo a mheas leis an chiall atá le córas oideachais amháin a shonrú i dtéarmaí praiticiúla.
87. Roghnaigh **334** freagróir san iomlán an cheist seo mar cheist tosaíochta (5ú as 9 gceist). Má roghnaigh freagróirí an cheist seo iarradh orthu cur síos a dhéanamh ar cad is brí le “chóras amháin” dar leo féin.
88. D’ainneoin gur roghnaigh 334 freagróirí é sin mar cheist, fuarthas 354 freagra ar an cheist maidir córas amháin a shainmhíniú.
89. Rinneadh meas, anailís agus códú ar gach uile fhreagra - le téamaí athfhillteacha a shainaithint. Léirítear é sin sa tábla agus san fhigiúr thíos.

PríomhThéamaí/Sleachta a tharlaíonn arís is arís eile	Líon na bhFreagraí
Imeascadh /deireadh a chur le hearnálacha áirithe/ deireadh a chur le deighilt	121
Deireadh a chur le roghnú ar bhonn acadúil / teist aistrithe	49
Gan chomhcheangal reiligiúnach a bheith ann	49
Gach féiniúlacht agus cumas a chur san áireamh/ ionchuimsitheach /cultúir éagsúla / gach cultúr a cheiliúradh	44
Curaclam / aon churaclam amháin	32
Maoiniú	16
Scoileanna pobalbhunaithe / áitiúla	14
Na scoileanna uilig mar an gcéanna	8
Údarás amháin / comhlacht rialúcháin amháin ina bhfuil fo-bhrainní	8
Eile (Ceisteanna nach bhfuair níos mó na 3 fhreagra)	13
Iomlán	354

Figiúr 46 Cad is brí do chóras oideachais amháin?

90. Ón eolas seo is léir gurb é an cheist is mó maidir le córas oideachais amháin ná deireadh a chur le ‘Imeascadh/Earnálacha /deireadh a chur le deighilt, ceist a fuair 121 freagra. Sna sála air sin bhí ‘deireadh a chur le roghnú ar bhonn acadúil / teist aistrithe’, ‘Gan comhcheangal reiligiúnach a bheith ann, agus ‘Gach féiniúlacht agus cumas a chur san áireamh/ionchuimsitheach/ cultúir éagsúla/ gach cultúr a cheiliúradh’.

Sleachta friotail

‘Córas oideachas ina bhfuil scoileanna imeasctha lánchuimsitheacha ar féidir le gach páistí freastal orthu beag beann ar an reiligiún nó an creideamh atá acu nó ag a dtuismitheoirí. Bheadh curaclam leathan cothrom á chur ar fáil ag na scoileanna seo i ngach uile ábhar (Oideachas Reiligiúnach agus Oideachas Caidrimh agus Gnéasachta) atá oibiachtúil, criticiúil agus iolraíoch agus deartha sa dóigh is go gcothaítear intinní oscailte agus tuiscint ar luachanna roinnte.’

Múinteoir, Léachtóir, Taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile a bheith ag freagairt ar son scoile, coláiste nó comhlacht eile oideachais

'Is mór an brú atá ar acmhainní de thairbhe 3 nó 4 de chineálacha éagsúla oideachais a bheith i bhfeidhm. Más mian le daoine oideachas 'dífriúil' dá bpáistí ba cheart dóibh cuidiú lena chostas. Is mian liom go gcuirtear oideachas ar pháistí agus i dteannta a chéile ach is é an méid a tharlaíonn sa bhaile a shocraíonn a ndearcadh ar an tsaol agus ar dheighilt seachas ar scoil, áit ar cheart díriú ar theagasc!

Déan cultúir a imeascadh le chéile ach gach reiligiún in oideachais reiligiúnach a chur san áireamh, Gaeilge a chur ar fáil ar chomhchém le hábhair eile, Cluichí Gaelacha a chur ar fáil mar roghanna don chorpoideachais agus agus déan an teanga faoi roghanna polaitiúla a normalú.'

Tuismitheoir nó Cúramóir

'Ba cheart oideachas a imeascadh ó thús naíscolaíochta go dtí deireadh na mblianta oideachais, beag beann ar cé acu an bunoidreachas, meánoideachas, Breisoideachais, nó Ardoideachais atá i gceist. Níor cheart oiliúint múinteoirí de chineálacha iomadúla a sholáthar. Seachas tacú le soláthar oideachais de chineálacha éagsúla reiligiúnacha, b'fhéidir go n-úsáidfí acmhainní i mbealaí níos éifeachtacha éifeachtúla, má tá an tsochaí le dul chun cinn a dhéanamh.'

Tuismitheoir nó Cúramóir

'Córas comhoideachais amháin ag an leibhéal meánscoile atá lánmheasctha agus neamhroghnaitheach do na daltaí ar fad agus comhlacht amháin freagrach as é a reáchtáil - agus córas amháin don naíscóil & bunscoil inar féidir oideachas a chur ar gach páistí le chéile. Tá barraíocht comhlachtaí a bhfuil baint acu leis an oideachas i dTuaisceart Éireann - ÚO, Comhairle na Scoileanna Caitliceacha faoi Chothabháil, CCSCNI, an Roinn Oideachais, an Chigireacht Oideachais agus Oiliúna agus araile, agus tá Príomhoifigeach Feidhmiúcháin ar gach ceann acu - cuid mhaith dúblála agus iompar féinchúiseach ar siúl!'

Tuismitheoir nó Cúramóir

'Córas oideachas nach bhfuil deighilte ar bhonn cúlra reiligiúnach nó cultúrtha ach ina bhfuil cuallacht mac léinn atá ilchineálach. Ba cheart di féachaint go gníomhach le ceist an deighilt shóisialta sa chóras oideachais idir páistí agus daoine óga ó chúlraí éagsúla a chur ina ceart agus meas ar a chéile a spreagadh mar aon le tuiscint agus comhoibriú.'

Mac léinn Scoile

'I gcóras oideachais amháin chuirfí oiliúint ar mhúinteoirí i dteannta a chéile, thiocfaidís i dtír ar an obair atá cheana féin curtha chun críche sna scoileanna Imeasctha agus sna comhpháirtíochtaí oideachais chomhroinnte agus dhéanfaí riarachán ar chóras imeasctha do dhaltá de gach leibhéal cumais trí údarás oideachais amháin a chuirfí seirbhísí lárnacha ar fáil do na scoileanna uile: seirbhísí dlí; seirbhísí acmhainní daonna; seirbhísí airgeadais; seirbhísí cothabhála; seirbhísí iompair etc. agus éiteas dírithe ar na seirbhísí seo a chuirfeadh ar chumas príomhoidí agus foirne agus a a thacódh leo an scoil a reáchtáil.'

Ball de Bhord Gobharnóirí scoile nó Coláiste

91. Na freagairtí ar an cheist “Cad é atá i gceist agat le ‘córas oideachais amháin’ de réir chatagóir an fhreagróra, déantar iad a anailísiú sna táblaí thíos. Ba cheart a chur in iúl go ndearna roinnt freagróirí pointí éagsúla ina bhfreagraí, agus comhaireadh iad seo astu féin, rud a chiallaíonn go mbeidh níos mó ná 354 freagra san iomlán sna táblaí thíos.

Ball de Bhord Gobharnóirí scoile nó Coláiste

Téama	Líon na bhFreagraí
Sainriachtanais Oideachais/Gach leibhéal cumais/ Ionchuimsitheach	6
Imeascadh/Oideachas le chéile	6
Oiliúint Imeasctha do na Múinteoirí	5
Comhlacht Rialúcháin/ Údarás amháin	5
Comhoibriú	2
Deireadh a chur le roghnú ar bhonn acadúil a	1

Duine den phobal i gcoitinne

Téama	Líon na bhFreagraí
Imeascadh/deireadh a chur le deighilt/Le chéile	18
Deireadh a chur le comhcheangal an Reiligiúin/an Chreidimh	8
Deireadh a chur le roghnú ar bhonn acadúil	7
Maoiniú	3
Áitiúil	2

Daoine gan fhreagra

Téama	Líon na bhFreagraí
Imeascadh	5
Comhlacht Rialúcháin/Údarás	2
Córas Oiliúina amháin do Mhúinteoirí	1
Curaclam	1

Eile

Téama	Líon na bhFreagraí
Córas Oideachais amháin	4
Deireadh a chur le roghnú ar bhonn acadúil	3
Imeascadh	3
Comhlacht aonair	2
SRO	2
Comhoibriú	1
Comhionannas	1

Duine éigin eile atá fostaithe san Oideachas

Téama	Líon na bhFreagraí
Earnáil amháin	2
Roghnú ar bhonn acadúil	2
Deireadh a chur le Comhcheangal an Reiligiúin/an Chreidimh	2
Comhionannas	1
Comhoibriú	1
Imeascadh	1

Tuismitheoir nó cúramóir

Téama	Líon na bhFreagraí
Imeascadh/Deighilt	50
Comhcheangal an Reiligiúin/an Chreidimh	32
Roghnú ar bhonn acadúil	22
Ionchuimsitheach/Gach leibhéal cumais/Éagsúil/Cultúr	16
Aon Earnáil amháin	9
Curaclam	7
Áitiúil	5
Measúnuithe/Scrúduithe/Tástáil	4
SRO/Disléicseach	3
Oiliúint múinteoirí	2
Maoiniú	1

Dalta scoile

Téama	Líon na bhFreagraí
Imeascadh/deireadh a chur le deighilt/Le chéile	3
Comhlacht Rialúcháin	1
Conair amháin	1

Mac léinn ar Coláiste

Téama	Líon na bhFreagraí
Imeascadh	1

Mac léinn Ollscoile

Téama	Líon na bhFreagraí
Imeascadh	1

Múinteoir, Léachtóir, Taighdeoir nó gairmí oideachais de chineál eile

Téama	Líon na bhFreagraí
Imeascadh/deireadh a chur le deighilt/oideachas le chéile	33
Comhcheangal an Reiligiúin/an Chreidimh	27
Roghnú ar bhonn acadúil	25
Maoiniú	10
Ionchuimsitheach/Gach leibhéal cumais/Éagsúil/Cultúr	10
Áitiúil/Pobal	5
Ábhair	5
SRO	4
Comhlacht amháin/Foras amháin/Údarás amháin	4
Curaclam	3
Breisoideachais/Ardoideachais	3
Acmhainní	2
Dickson	1

Ceisteanna eile

92. Fiafraíodh de fhreagróirí an raibh rud ar bith eile ar mhaith leo cur leis an méid a dúradh go sea. Chuir 628 freagróirí san iomlán tuilleadh eolais ar fáil. Bhain na príomhfhreagra le:

- SRO (ardaithe 61 uair);
- Imeascadh (52 uair);
- An gá le hathrú (36 huaire);
- Maoiniú (35 huaire); agus
- Múinteoirí (33 huaire);

Suirbhé CYP

93. Bhí leagan den tsuirbhé do pháistí ar siúl ag an am céanna leis an leagan iomlán. Bhí trí cheist ann.
- Cad é an rud is fearr leat faoin scoil? (Buanna)
  - Cad é an rud is measa leat faoin scoil? (Laigí)
  - Cad é a d'athrófá faoin scoil? (Athrú)
94. Bhí freagróirí ábalta tuilleadh tráchta a chur ar fáil fosta (rud ar bith eile). D'fhreagair 98 duine san iomlán.
95. Rinneadh na freagraí a mheas, a anailísiú agus a chódú. Is iad na rudaí seo a leanas na freagraí. Léirítear sna táblaí an % de fhreagróirí a luaigh téama áirithe. Chuir roinnt freagróirí níos mó na ábhar amháin san áireamh agus mar sin de, sáróidh an mhéid iomlán 100%, sin nó níor bhain sí amach é.
96. Le gach ceist cuirtear na freagraí i láthair i bhfoirm tábla. Tugadh réimse leathan de fhreagraí éagsúla ar roinnt ceisteanna.

Cad é an rud is fearr leat faoin scoil?

Cad é an rud is fearr leat faoin scoil? (96 freagartha)		
Cairde / caidrimh	n 61	63.5%
Súgradh / Corpoideachas / Spóirt	n 29	30.2%
Foghlaim	n 16	16.7%
Múinteoirí	n 12	12.5%

Cad é an rud is measa faoin scoil?

Cad é an rud is measa faoin scoil? (74 freagartha)		
Obair bhaile / súgradh	n 34	45.9%
Iompar (mac léinn agus múinteoir)	n 15	20.3%
Easpa trealamh allamuigh	n 6	8.1%

Cad é a d'athrófá faoin scoil?

Cad é a d'athrófá faoin scoil? (82 freagartha)		
Níos mó am súgartha / am faoin spéir / áiseanna faoin spéir	n 29	35.4%
Am tosaigh / am críochnaithe ag an scoil / tuilleadh ama ag am sosa / am lóin	n 9	11.0%
Barraíocht obair bhaile	n 8	10.0%

Rud ar bith eile le rá?

Rud ar bith eile le rá? (39 freagartha)		
Níos mó laethanta imeachtaí, tacaíocht, trealamh allamuigh, bunscileanna	n 11	28.2%
Easpa tacaíochta, e.g. foghlaim, SRO, ó mhúinteoirí	n 6	15.4%
Níos lú obair bhaile	n 3	7.7%
Múinteoirí maithe	n 3	7.7%

ANAILÍS AN tSUIRBHÉ

